

Kéretlenül küldött
cikkeket csak ak-
kor küldünk visz-
sza, ha bélyeget
mellékelnek. Kéz-
iratokat hat hét-
nél tovább nem
őrzünk.

Szerkesztőség:
VII., István-út 67.
Telefon: 117-58.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE, A NÓTISZTVESELOK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE, A NAGYVÁRADI, SZOMBAT-
HELYI, TEMESVÁRI ÉS ARADI NÓTISZTVESELŐK
EGYESÜLETEINEK ÉS A „FÉRFIGA A NŐK VÁLASZTÓ-
JOGA ÉRDEKÉBEN” HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Lapunk tartalmát
csak a Nő és a
társadalom meg-
nevezése mellett
szabad átvenni.
Cikkek átvételé-
hez azonkívül a
szerző engedélye
is megszerzendő.

Kiadóhivatal:
Andrássy-út 83.
Telefon 80-75.

TARTALOM: *Bédy-Schwimmer Rózsa*: Méltatlankodjunk. – *Carrie Chapman Catt*: Burmah asszonyai. – *Philipp Snowden*: Az angol munkáspárt és a nők választójoga. – *Postatisztviselőnő*: Siker. – Glosszák. – *Antal Sándor*: Házasság és feminizmus. – *Dr. L. M.*: A nők választójoga a sajtóban. – *Szegvári Sándorné*: A nő jogi helyzete a kultúrállamokban. – *Dr. Doktor Sándor*: Hím civilizáció és a nő értéke a társadalom felszabadításában. – Szemle. – Nőkongresszus rovata. – Feministák Egyesületének rovata. – Nótisztviselők Országos Egyesületének rovata.

Justh Gyula mondotta a következőket:
„Az ellenzék választójogi tervezetének tárgya-
lásakor többen követelték a nők választójogát.
Én, mint a nők választójogának híve, nem
bántam volna, belementem volna a nők választó-
jogának felvételébe, de szocialista barátaim
ellenezték ezt, s minthogy én a népnek ígér-
keztem, nem foglalhattam állást olyasmért, a
mit a szociáldemokrata párt vezetési el-
leneztek.

Vik Kuneticka asszonyt, az ifjúcsehek jelölt-
jét jun. 13-án pótválasztáson 1161 szavazattal 87
ellen megválasztották a cseh Jungbunzlau kép-
viselőjévé. Az ifjú csehek és a szociáldemokrata
párt már többször jelölt nőt. Mindenkor tekin-
télyes számú szavazatot kaptak, de a mandátum
most először jutott nőnek. A június 4-én tar-
tott választáson Vik Kuneticka asszony 850,
Matouschek polgármester 769 és Mach asszony,
a szociáldemokrata párt jelöltje 415 szavaza-
kapott. Bár a cseh tartománygyűlési passzív
választójogból a nők nincsenek kizárva, nők meg-
választása tehát kétségtelenül jogos, Thun herceg,
a cseh tartományfőnök még nem hagyta jóvá
Kuneticka asszony mandátumát. Jungbunzlau
a csehek egyik legfontosabb politikai kerülete,
amelyet eddig maga a pártvezér, dr. Skarda,
főrendiházi tag képviselt. A csehek a nők vá-
lasztójoga mellett akartak tüntetni, amikor leg-
jelentősebb kerületükben nőt állítottak.

Méltatlankodjunk.

Írta: *Bédy-Schwimmer Rózsa*.

Azt kívánják tőlünk: izguljunk. Változzunk
Dobó Katicákká, egri nőkké, Zrínyi Ilonákká.
Főzzünk szurkot, készüljünk csatára. Drága fér-
jeinket védjük, jó fiainkat tüzeljük harcra,
derék kurucokat lelkesítsünk küzdelemre, dicső-
séges, viaskodásra.

És mi idegenül, hideg gyanakvással, fáradt
bizonyossággal állunk „hőseinkkel” szemben.
Méltatlankodjunk? Min? Azon, hogy egy az
ország fegyveres hatalmával és pénzével kor-
látlanul rendelkező fanatikus elszánt stétütött
közöttük, kirúgta őket a parlamentből, törvényt
csinált nélkülok, ellenük? Hogy meglevő tör-
vényeket semmibe se vett, jogokat elkobozott
és más eféle virtussal megmutatta az ellenzék-
nek, hogy mégis csak a kormánypárt a legény
a csárdában? Hogy sajtójukat presszionálja, ter-
rorizálja, saját sajtójában hazudtat, ferdített,
elhallgattat? Ez bősziítsen fel bennünket?

Igaz. Mindez: irgalmatlanul nagy bűn.
Gyalázatos erőszakosság, vétke arculesapása
a jognak és igazságnak. Métélyezés.

De azért ugyan miért izgasson bennünket
asszonyokat ez az ügy különösebben, miért
lelkesítsen bennünket „hőseink” megkoszorú-
zására?

Hát nem hétköznapi históriáról van szó?
Tessék csak egy kicsit körülnézni. Tessék csak
felvenni a hősök és Tiszák Röntgenképét. És
tessék a képeket felírás nélkül egymás mellé
kirakatba tenni.

Sasszeme legyen annak, aki különbséget
tud tenni közöttük. Hencgők, erőszakosak,
brutálisok a náluknál gyengébbekkel szemben,
megalkuvók kétrégtörbülők, minden árulásr

készek az erősebbekkel szemben. Mind a két fél egyformán.

Az ellenzéki hősök és táboruk felejthetetlen leckét adtak Magyarországnak asszonyainak abból: mit is várhatnánk az ő uralmuktól. Ezek a hősök nemi egyeduralmat akarnak. Ezek a hősök *szégyelték* magukat, hogy népgyűléseiken nők is szót kívántak emelni. Ezek a hősök egyáltalában szégyelik, hogy a nők nem tekintik egyetlen élethivatásuknak fehér ruhába bújni és a hősöknek csokrot átnyújtani. Ezek a hősök törvényt akarnak továbbra is csinálni rólunk, nélkülünk. A mi adónkkal, a mi munkánkkal rendelkezni akarnak, megkérdésünk nélkül, tiltakozásunk ellenére. Sajtójukban a mi dolgainkat ép úgy agyonhallgatják, ép úgy elferdítik, mint a náluknál most erősebb kormány velük bánik, a maga sajtójában.

Most kezdjünk méltatlankodni? Mert véletlenül és kivételesen rájuk jár a rúd? Hát hiszen méltatlankodunk mi eleget. Egész életünkön át. Minden nap minden órájában. De nem fájhat nekünk azoknak a feje, a kik állandóan fájlaltatják a mienket. Parányi a velük esett sérelem a mi állandó sérelmünkhöz viszonyítva.

Az „alkotmány védelmére” buzdítanak bennünket. Hát van nekünk asszonyoknak alkotmányunk? Nem dobálták ki belőle a magyar asszonyokat 1848-ban az utolsó szálig?

Bezzeg védenénk, ha volna mit. Az anyoroszlán erejével, a nőstény-sas elszántságával. Mint ahogy a finn asszonyok a finn férfiak oldalán, hősies elszánt harcot vívnak nemzetük fenmaradásáért, javaikat és gazdasági létüket biztosító alkotmányukért.

Utálunk *minden* erőszakosságot s azért nem tudunk könybelábadni azért, aki mindaddig rugdossa a nálánál gyengébbet, amíg egy erősebbtől maga is rúgást kap és e rúgás megtorlására részvétet és segítséget kér azoktól, akiket addig ő rúgott és a kiket fokozott dühvel rúg majd újból, ha a maga sebeitől kigyógyult.

Az egyesült ellenzék törvényjavaslata, a melyet a szociáldemokrata párttól gr. Károlyi Mihályig az ellenzék minden árnyalata elfogadott, a miben van szellemi cenzus, van vagyoni cenzus, van választójog az analfabéták számára is: ez a fattyújavaslat van olyan komisz, van olyan erőszakos, mint az a komisz erőszak, amelylyel Magyarország Cézárja megsértette az országot.

Szörnyűnek, barbárnak tartunk *minden* erőszakosságot. Egész szervezkedésünk a társadalmi erőszak elleni lázadás. Erőgyűjtés civilizáltabb állapotok teremtésére. Olyan parlamentáris viszonyok teremtésére, a melyekben nem a csendőr, rendőr és katona, de nem is a síp meg a trombita dönt, hanem a becsü-

letes belátás, az önzetlen jóakarát, a nép szükségleteinek világos felismerése. Ilyen civilizált állapot csak az emberi parlamentben uralkodhat, a melyben az erőszak romboló erejét a nő „jóléti” akarata ellensúlyozhatja.

Burmah asszonyai.

Írta: *Carrie Chapman Catt.* *)

Rangoon, 1912. március 21.

Forró, gőzölgő délután érkezünk Burmába, amikor ruhánkról is csöpögött az izzadság és a lélegzés súlyos fizikai munka volt, fizikai erőlködés pedig kockázatos vállalkozás számba ment. De a naplemente mégis ott talált bennünket a rengeteg hosszú lépcsőzeten, amely Rangoon messze földeken híres arany pagodájához vezet. Sok napkeleti ország mohamedán mecsetjét, India „jain”-jeit és „sikh”-jeit, hindu templomait látogattuk meg, megnéztük a Palestina és Syria szentelt földjén emelt keresztény templomokat is, de mind e helyeken csak férfiakat, kivétel nélkül férfiakat találtunk. Férfi szerzetesek végezték az istentiszteletet, férfiak énekeltek, férfiak hordozták a gyertyákat vagy más világító testeket és végeztek szolgai teendőket és végül csak férfiak, kizárólag férfiak térdepeltek vallásos áhítatban elmerülve a templomok hideg kövén. Itt meglepő ellentétre bukkantunk. A hosszú lépcsőzet mindkét oldalán apró kis bódék húzódnak felfelé, friss, édes illatú virágokat, kis ezüst csöngőket, gyertyatartókat, zászlókat és színes papírokból készült furcsa cifraságokat árulnak itt a burmai asszonyok, akik e bódék korlátlan tulajdonosai. Itt-ott napi munkájukból hazatért férjek is segédkeztek feleségüknek. Karon hordott csecsemők sivalkodtak egymás felé, huncut kis gyerekek futkostak ide-oda, akiket az anyák mind módfelett megbámultak. Az egész színes kép olyan hatást tett, mintha egyetlen családhoz tartoznék mindenki.

A lépcsők tetejére érve, számtalan oltár között találtuk magunkat, mindegyik festőibb és különösebb volt, mint az eddig látottak bármelyike. Ülő, álló, támaszkodó Buddha szobrok nyugalmas póza otlott szemünkbe minden oldalról. A kis oltárok kapják a rózsaszínű és más színű papírfurcsaságokat, de a nagyok sokkal több áldozatot igényelnek. Ezekhez zarándokol a jámborok sokadalma. Magánosan, párosával és hármasával, gyakran egész családotól jönnek. Egy férfi kis gyermekét karján tartva, barátságosan beszélgetésbe

* A Választójogi Világszövetség kiváló elnöke dr. Aletta Jacobs hollandus orvossal világgörülű úton szervezi most a nőket és iparkodik közülük minél többet rábírní, hogy az 1913. kongresszusra Budapestre jöjjenek.

elegyedett velünk. Folyékony angol nyelven felelt kérdéseinkre. Azután felesége és kis leánya mellé térdelve, buzgó imádkozásba merült. Mindegyikük kezében egy-egy csokor rózsza illatozott. Ezeket a lépcsőkön levő virág-árusoktól vették, még a kis baby is rózsaszálat szorongatott kövér kezecskéjében, apját utánozva, meghajolt, mikor az hajlongott és száját mozgatva, bizonyára valami furcsa babyimát gondolhatott hozzá, Mikor a szertartást befejezték, a rózsákat az egyik nagy oltárra tették, amelyet már elborított az ájtatosak virág-adománya.

Nem csoda, ha a még frissen emlékeztünkben lévő sok „hím-vallás” után meghatóan örvendetesnek találtuk ezt a látványt, ezeket a férfiakat, nőket és gyermekeket, amint az istenek legszebb adományával: édes illatú, gyönyörű virágokkal adnak kifejezést érzelmeiknek.

Valóban, mondogattuk egymásnak, ez tényleg a nők országa, amint híresztelik is róla. Igazán nem értem, hogyan történhetett, hogy ezek a szerencsés asszonyok megmenekültek a boldogtalan rabszolgaság alól, mely Ázsia nőnemű szülöttjeit sok száz év óta a legszörnyűbb járomban tartja. Ismétlem: nem tudom megérteni, hogyan történhetett ez, de megtörtént, ők tényleg megmenekültek. Míg a művelt nyugaton amerikai és angol asszonyok egyengették és egyengetik ma is útját annak, hogy a nők legalább saját tulajdonuk felett rendelkezessenek, addig ezek a burmai asszonyok prehisztorikus idők óta élvezik tökéletes mértékben e jogokat. Mai törvényeik és szokásaik oly régiek, hogy nincsen írás, nincsen feljegyzés, amely bizonyítaná, hogy valaha más viszonyok uralkodtak e népnél. A nő, illetve a férfi tulajdona marad mindaz, ami a házasság alkalmával saját tulajdona volt, vagy amit a házasság alatt egyik vagy másik fél örökölt, közös tulajdon mindaz, amit a házasság alatt szereztek. E tulajdon felett férj és feleség teljesen egyenlő rendelkezési joggal bír. A törvény különbséget férj és feleség között nem ismer. A mi világunkban ez azt jelentené, hogy a férjnek meg kell osztania jövedelmét és keresetét feleségével, aki maga semmi kereső munkát nem végezne. Itt azonban másképp van. A kiskereskedelem minden faja a nők vállalkozása. Ezek a vállalkozások rendszerint kicsik, de a nők kizárólagos tulajdonai. Vesznek, eladnak, kölcsönügyleteket kötnek, hatóságoknál, bankoknál épp oly szabadon és függetlenül járnak-kelnek, intézik ügyeiket, mint a férfiak. A selyemüzletek talán a legérdekesebbek. Még élénken emlékszem az egyikre, melynek ifjú, kedves tulajdonosnője holló fekete hajába tűzött virággal olyan meglepően kellemes benyomást tett, hogy a vidám színű selymek unalmasak és szürkék voltak hozzá képest. Ezek a nők ház-

tulajdonosok, tekintélyes tőkével rendelkeznek és – amint egyik férfi kereskedő állítja – a számba vehető üzletek felerészét ők bonyolítják le.

Mindez oly természetesnek látszik itt. Nem találunk itt komplikált háztartásokat, melyeket az asszony elhanyagol, mert egyidejűleg kereskedő és háziasszony. A házak kicsinyek és szimplák. Ruhájuk rövid muszlin kimono és a divat soha sem változik. Táplálkozásukban nem ismerik a húst, sem semmiféle komplikált ételt. Bútorzatuk néhány egyszerű darabból áll. Edényeket csak mosakodásra használnak, mert a banána levelek pompás tányérul szolgálnak szerény rizs főztjükhöz, melyet ujjakkal szednek ki a „tányérból.” A gyermekek naphosszat játszadoznak a picinyke boltocskák előtt és oly boldogok, amilyen boldogok gyermekek egyáltalában csak lehetnek.

Férfiak és nők azért házasodnak itt, mert szerelmesek egymásba. Tizenhét-húsz év a házasodók átlagos kora. A válás semmi különösebb akadályba nem ütközik. Az egymással boldogtalan viszonyban élő házaspár csak a falu vénjéhez, vagy főnökéhez megy és kéri beleegyezését. Válast könnyebb feltételek mellett el sem képzelhetünk, azonban Burmahban csodálatosképpen mégis a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Az erényeket igen nagyra becsülik és amint megítélhettem, itt sokkal inkább ismerik őket, mint Ázsiában bárhol másutt.

Férfi és nő saját nevét változatlanul megtartja a házasságban, a gyermekek pedig teljesen új nevet kapnak. Ha közös tulajdont képező ingóságot vagy ingatlant vesznek és eladnak, a férj és feleség neve úgy szerepel, mintha két egymástól teljesen idegen, rokoni kötelékben nem élő egyén kötötte volna a közös üzletet.

Meg kell említeni, hogy az ezer esztendőös szabadság e lányai Rangoon községi választó polgárai. Szavazati joguk mintegy harminc év óta van. Nagy kár, hogy statisztikai adatok nem állanak rendelkezésre, milyen arányban éltek a nők e jogokkal. Hivatalos közegek azonban azt az információt adták, hogy a nők általában mind szavaznak. Igazán izgató választás soha sem volt náluk. Híndu, mohamedán, budhista asszonyok egyformán szerepelnek a leadott listákon. A nők vezetője egy rajongó, orthodox buddhistaasszony, aki negyed század óta szavazó polgár, egész életét és nagy vagyonát szociális munkának szenteli.

Fordította: P. P.

Az angol munkáspárt és a nők választójoga.

Írta: *Philipp Snowden*, London.

Az „Independent Labour Party (független munkáspárt) idei pünkösdi értekezletét Merthyr Tydvilben tartotta. Köztudomású, hogy az Independent Labour Party bizonyos tekintetben eltérő szervezet a Labour Partytól, mely ma Angliának legnagyobb munkásszervezete. Tizenkilenc év előtt alapították avval a célzattal, hogy a parlamentben és a közéletben a szocializmust és a független munkástörekvéseket érvényesítse. Belőle alakult ki 12 év előtt a szélesebb rétegeket magába foglaló Labour Party, mely munkásszakszervezeteket, szövetségeket és szocialista egyesületeket ölel fel. Az I. L. P. (mint ahogy az Independent Labour Partyt általában nevezik) a nagyobb szervezetten belül is bizonyos önálló organizációt tartott fenn és függetlenül dolgozik céljai érdekében, mindamellett amavval szoros együttműködést fejt ki, különösen választási ügyekben.

Az I. L. P. megalakulása óta rokonszenvenvel kíséri a nőmozgalmat. A nők választójoga már legkorábbi programjában szerepelt. Néhány éven keresztül a vélemények eltértek arra nézve, hogy vajjon hely adassék-e a programban a nők korlátozott választójogának s a gyűléseknek ez ügyben tartott vitái a legnagyobb érdeklődést és izgalmat váltották ki. Az eredmény azonban mindig ugyanaz maradt. *Az I. L. P. míg egyrészt erősen hangsúlyozta a legdemokratikusabb választójog követelését, helyeselte és támogatta olyan női választójognak azonnali megadását, mint a milyennel a férfiak bírnak.* A legutóbbi években a „nők korlátozott választójogát” ellenző kisebbség már el is hallgatott és olyan egyöntetű megállapodás jött létre, mely minden javaslatot támogat, mely a nemek egyenlőségén iparkodik javítani.

A miniszterelnöknek tavaly novemberben a „Reform Bill”-re vonatkozó Ígérete nagy érdeklődést keltett az I. L. P.-ban is. Az érdeklődés főleg a jövőbe való kilátásokra irányult, melyeket a női szavazatjog biztosítása nyitott. A végrehajtó bizottság akkor ülést tartott és a következő határozatot hozta.

„Az Independent Labour Party nemzeti szövetsége a miniszterelnöknek a választójog kiterjesztésére vonatkozó javaslatát illetőleg arra az álláspontra helyezkedik, hogy nem fogadható el a választójognak semmiféle kiterjesztése, mely nem vonatkozik egyformán nőkre és férfiakra és elhatározza, hogy olyan választójogi javaslatot, mely a polgárjogokat nem terjeszti ki a nőkre is, a leghatározottabban ellenzi. Ezért a párt felszólítja a kormányt, hogy

ne férfi-választójogi törvényt alkosson, hanem igazi mértéket állítson fel a felnőttek választójogáról, mely a két nemnek politikai egyenjogúságát megteremtse.”

A párt különböző helyi szervezetei, szám szerint 800-an, felszólítottak, hogy heves harcot indítsanak a női választójog érdekében és világosítsák fel az országot, hogy semmiféle olyan Reform Bill nem fogadható el, mely a nőket kihagyja. A rendes meetingektől eltekintve, körülbelül 200 tüntető gyűlést tartottak, ahol a fentebbi határozatot elfogadták.

E sikeres agitáció után előrelátható volt, hogy a Merthyr-ben tartott pártkongresszus is lelkesedéssel fogja a nők ügyét felkarolni. Mégis meglepő volt az a jelentős és igaz lelkesedés és buzgalom, amely itt megnyilvánult. Ez volt az első eset, hogy a nőkérdés dominálta az egész gyűlést. Az értekezletet megelőző vasárnap délután a Nők választójogi szövetsége rendezett meetinget a város feletti dombon levő szép parkban. Mrs Annot Robinson már néhány nappal előbb érkezett Merthyrbe, hogy a meetinget rendezze s a helybeliek által nagyon szíves fogadtatásban részesült. A meeting sikere minden várakozást felülmúlt. Néhány ezer ember hallgatta helyeslő és rokonszenvező magatartással a szónoklatot.

A munkáspárt értekezletének színhelyét képező Conference Hall telve volt felírásokkal és zászlókkal, melyeknek nagy része a nőkérdésre vonatkozott. A kérdés felvetésére az első alkalom akkor kínálkozott, amikor a gyűlés elé terjesztették a végrehajtó-bizottság jelentését, melyben a nők választójogára vonatkozó, főt közölt határozat is foglaltatott. Erre e sorok írója rámutatott, hogy ennek a paragrafusnak a nagygyűlés által való elfogadása a határozatot *párthatározati* erőre emelné. E felszólalást követő vita hangja figyelemre méltó volt nyugodt és a javaslattal rokonszenvező voltánál fogva. És bár ezzel a határozattal a párt a férfiak választójogának olyan kiterjesztését utasította vissza, amely mellett észszerűen avval lehetett érvelni, hogy ez a Labour Party megerősítésére fog szolgálni, mégis ezen a gyűlésen *a 312 szavazó közül csak négyen emelték fel kezüket ez önzetlen politika ellen.* A konferencia szilárd elhatározása, hogy *nem fogad el a férfiak számára semmiféle további előnyt mindaddig, míg a nők követeléseit meg nem valósítják,* az igazi lovagiasságnak és a nők őszinte megbecsülésének nagyszerű ténye volt.

Az I. L. P. tehát most mint párt, visszavet minden olyan választójogi kiterjesztést, mely a nőket kihagyja. Az I. L. P. a legtevékenyebb és legbefolyásosabb szerve a Labour Partynak s politikája e kérdésben okvetlenül nagy hatással lesz a szakszervezetekre. Az érte-

kezleten a fő vita a körül a javaslat körül forgott, mely a Labour Partytól a parlamentben általában olyan szavazást követel, mely ne legyen tekintettel arra, hogy a szavazás a kormányt megbuktatja-e vagy sem. Az értekezlet ezt a politikát elvetette, ellenben hangsúlyozta, hogy a nők választójoga olyan kivételes fontosságú, hogy erre vonatkozólag a határozat értelmében szavaznak még akkor is, ha ezzel a kormányt megbuktatják. *Az I. L. P. tagjainak ki kell tartani a hozott határozat mellett.*

Fordította: *Ágoston Péterné.*

Siker.

Írta: *Postatisztviselőnő.*

Az állam nőalkalmazottait tudvalevően a közelmúltban igen nagy sérelem fenyegette. A kormány törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé, melyben családosi állami alkalmazottak részére családi pótlékot kívánt rendszeresíteni. Ez a javaslat több pontjában nagyon sérelmes volt az állam nőalkalmazottaira nézve, amennyiben őket a pótlék élvezetéből javarészt kizárta és tetézte a régi igazságtalan fizetési beosztást még azzal is, hogy pl. a postatisztviselőnőket abba a csoportba sorozta be, amelynek tagjai csak 100 K-ás pótlékot kapnak a jobb javadalmazású tisztviselők 200 koronás pótlékával szemben.

Még ennél is súlyosabb rendelkezése volt a javaslatnak az, amely a férjes alkalmazottak lakásbérét 50%-kal csökkenteni kívánta, azzal az indokolással, hogy „rendszerint a férfi tekintendő családfenntartónak.”

Az érdekeltek kezdeményezésére a Feministák Egyesülete és a Nőtisztviselők Országos Egyesülete a sajtóban mozgalmat indítottak és országos nagygyűlésben tiltakoztak a javaslatban rejlő sérelmek ellen. A gyűlésen az érdekeltek nagy száma mellett az érdeklődő közönség nagy tömege bizonyított a nők szolidaritása mellett.

A nagygyűlést Glücklich Vilma, a Feministák Egyesületének ügyvezetője, lendületes és mélyen járó beszéddel nyitotta meg. Az előadó, Gergely Janka, a Nőtisztviselők Országos Egyesületének elnöke alapos fejtegetéssel ismertette az állami tisztviselőnők minden kategóriájának sérelmeit.

Nagy lelkesedéssel fogadta a gyűlés Giesswein Sándor és Bródy Ernő országgyűlési képviselők felszólalásait. Mindketten élesen bírálták a családi pótlékról szóló javaslatokat és a sérelmek reparálására segítségüket felajánlották. László Józsefné a postatisztviselőnők nevében, Armuth Béláné a minisztériumokban alkalmazott nőtisztviselő, Szabóné Lukács Róza a tanítónők nevében és Melleme Miskolczy

Eugenia a nem szakmabeli nők szolidaritásának dokumentálására szólalt fel a gyűlés feszült érdeklődése mellett. Végül egyhangúlag elfogadták a következő határozati javaslatot:

A nagygyűlés, melyet 1912. június 3-án az állami nőalkalmazottak érdekében a Feministák Egyesülete és a Nőtisztviselők Országos Egyesülete közösen hívott egybe, elhatározza: hogy mivel az egyenlő munkát végző egyének egyenlő, méltányos díjazását tartja a fizetések egyedüli igazságos rendezésének, tiltakozik a családi pótlékra vonatkozó törvényjavaslatban foglalt az ellen a megkülönböztetés ellen, mely a férjes nőket károsítja lakásbérük felének megvonásával. Követeli a gyűlés a családi pótlékról szóló törvényjavaslat 2. és 4. paragrafusának oly értelmű megváltoztatását, hogy a nő- és férfi-alkalmazottak mind a csoportokba sorozás, mind a családi pótlék kiutalása tekintetében egyenlő elbánásban részesüljenek; követeli továbbá a javaslat többi részével szerves összefüggésben nem álló, igazságtalan 20. paragrafus eltörlését. Minthogy az állami nőalkalmazottak e sérelme újból világosan mutatja, hogy a politikai jogok hiánya az egyéni boldogulásnak mennyire akadályos: a gyűlés leghatározottabban követeli a nőkre is kiterjedő általános választójog sürgős törvényben iktatását, hogy a nők saját érdekeiket maguk óvhasák meg.”

Lelkes örömmel fogadta a nagygyűlés az ország minden részéből érkezett sürgönyöket. A következő testületek üdvözölték a nagygyűlést és csatlakoztak a határozati javaslat-hoz: bánffyhunyadi, brassói, miskolci, sátoralja-újhegyi, vásárosnaményi állami iskolák tanteszületei; eperjesi tanítónőképző intézet tanári kara; brassói, győri, kaposvári, kassai, kolozsvári, pécsi, pozsonyi és temesvári posta és távirtdahivatalok kezelőnői.

A határozati javaslatot indokolással együtt megküldték a képviselőház pénzügyi bizottsága minden tagjának.

Az akciót siker kísérte, amennyiben a pénzügyi bizottság előadója, *Hegedűs Lóránt dr.* indítványára törölte a javaslat legsérelmesebb paragrafusát, a lakbér-csökkentésre vonatkozó 20. §-t. Az ily módon megkorrigált törvényjavaslatot időközben, mind a képviselőház, mind a főrendiház, elfogadta. A képviselőházi tárgyalás során Giesswein Sándor dr. orsz. képviselő kívánt a nőalkalmazottak érdekében felszólalni, a képviselőházi viszonyok azonban megakadályozták ebben a szándékában. A főrendiházban Csernoch János püspök szóváltotta a postásnők panaszát, a miniszterelnök azonban nem adott kielégítő választ, így tehát egyelőre be kellett érniünk azzal az eredménnyel, amely – mint egyesületünk energikus állásfoglalásának eredménye – a

lakkbérre vonatkozó sérelmes paragrafus törlésében nyilvánult meg.

Ez a siker megtanította az állam nőalkalmazottait arra, hogy helyzetük javítását csak a szervezkedéstől várhatják.

Külön ki kell emelnünk, hogy úgy a Postás-Kaszinó, mint az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete derekasan állást foglalt a női kartársak érdekében.

GLOSSZÁK.

Feminizmus és házasság. A lapok házassági rovatából vágtuk ki a minap a következő jelentéseket: „Fényes esküvő volt ma délelőtt a ferencvárosi plébánia-templomban. Halmi Gyula vegyész, szakíró, Halmi Ferencnek, a Nemzeti Színház volt kiváló művészenek fia vezette oltárhoz *Rabolt Margit székesfővárosi tanítónőt*, a ki a katolikus nőmozgalomban kiváló szerepet játszik.

Niklay Péter dr. székesfővárosi könyvtári segéd eljegyezte *dr. Szirmai Erikát*, Szirmai Richárd dr. fővárosi ügyvéd leányát.

Radvány Jenő, a csepeli tölténygyár hivatalnok a házasságot kötött *Sebestyén Józsa dr. fővárosi polgári iskolai tanárnővel.*”

No lám! Csupa diplomás kisasszony! Mennyivel méltóságteljesebbek ezek a jelentések, mint a hajdaniak, a mikor X. Y. ilyen, vagy amolyan foglalkozású úr elvette N. N. cégtulajdonos bájos és házias leányát. Azaz egy férfi elvett egy bábut. Most pedig két *ember* jegyzi el egymást.

A holló és a róka. Tetszik ismerni a bájos mesét? Sajtot tartott a szájában az ágon ülő holló. Odamegy a falánk róka: „Jaj, de gyönyörű madár vagy, holló komám. Ha a hangod is oly tündéri, mint a termeted: te vagy a madarak királya, Ugyan énekelj, hadd halljam gyönyörű hangodat!” A balga holló felült a hízelgésnek: énekre nyitotta a száját és – a róka bekebelezte a sajtót. Ez jut eszünkbe, amikor egy hollóbörbe bújt róka hízelgő hangját halljuk. Az ellenzéki sajtó támogatását verbuválva, Holló Lajos, a Magyarország június 30-iki vezércikkében ugyanis ezt írja:

„És hol vannak a magyar hazafias nők is ebben a munkában? Megtéveszti talán őket a díszes köntös, amelyben az áruló *szó* hozzájuk, és a családi szentélyükbe behatol. Talán ők nem tudnák megítélni, hogy miből kerül elő az a sok cifrázkodás, az a külső parádé, amelyet azok magukra öltenek?

Ők, az egyszerű igazlelkű magyar nők ne tudnák azt, hogy nekik is mennyi becsük van az ő egyszerű házi köntösükben, az ő tiszta és egyszerű nemes lelkükkel azok felett, kik selymes köntösben, kifestett ábrázattal futkároznak fel és alá.

Persze, hogy telik az áruló pénzből külső pompázásra, „gazdag” külszínre és sok minden tetszetős do-

logra. Pénzért kapható nálunk minden. De szabad-e és lehet elvakulni ilyen külsőségek kedvéért?

Nem látják éppen azt, hogy őket ilyen módon, ki tudja honnan vett pénzek segítségével akarják becsapni és félrevezetni. Nem látják, hogy ez nem természetes, nein igaz és nem becsületes úton jött létre. Hogy éppen az ő hiszékenységét akarjuk felhasználni.

Nem dobja-e el minden tisztalelkű nemes érzésű magyar nő az ilyen csalfa, hazug megmértelyező írást magától.

Nemzeti nehéz küzdelmek mindég csak nagy nemzeti összetartással voltak megvívhatók. Sorakozunk tehát most is valamennyien nemzeti ügyünk védelmére.”

Nos, hadd tudja meg Holló úr, hol is vannak a hazafias, egyszerű, igazlelkű magyar nők: mindenütt, ahol becsületes, igazságos küzdelem folyik. De nem ott, a hol a nők jogát bottal mérik (1. Nemzeti Múzeum előtti népgyűlést), nem ott, a hol vállon ütök (1. a Vas- és Fém-munkások udvarán tartott népgyűlést), nem ott, a hol szégyennek tartják, hogy nők is igényt tartanak a néphez, a nemzethez tartozásra. Nem ott, a hol a hollók azt károgják, hogy »ha igazi, általános választói jogot akarunk behozni, akkor minden felnőtt férfira és nőre ki kellene a választójogot terjeszteni. Ki gondol ma erre? Még arra sem gondol egy parlamenti párt sem, hogy minden felnőtt férfira kiterjesztessék ma a választói jog. Pedig *ennek* már *politikailag* és *emberileg* teljes jogsultsága lenne. (L. „Magyarország” ápr. 28-iki számát.)

Bizony, az egyszerű, igazlelkű magyar nők halálisan ráuntak arra, hogy hazafias szolgálatokat és örökké csak szolgálatokat tegyenek hazafias ellenszolgáltatás nélkül. A politikai cselédszerzők boltjai üresek. Az egyszerű, igazlelkű magyar nők már nem csak szolgálni, hanem kiszolgáltatni is kívánnak.

A mi háziasszonyunk. A kenyérünket süti, vajat köpültet helyettünk, fővárosi házi asszonyok helyett – a város. Most meg konyhakertet létesít. A kertek megművelésére árva fiait akarja megtanítani. Íme, a fejlődés a hajdani háziasszony minden teendőjét iparosítja, községesíti, államosítja. S mihelyt a háztartási munka egyes ágazatai jövedelmező foglalkozásokká változnak, férfiak számára tartják fenn őket. A nőt állandóan riasztják a „férfias pályákról”, a női munkát pedig nemcsak kisajátítják, hanem monopolizálják a férfiak.

Női ügyvédek. Pirulva vettük tudomásul, hogy már az orosz дума is észrevette, hogy a nőt nem lehet az ügyvédi pályáról tovább kizárni. Június hatodikán törvényt fogadott el, amely megnyitja a nők előtt a jogi *pályát*. A magyar parlament még a jogi *fakultás* ajtaját sem nyitotta meg a nők előtt Csak nem versenyzünk Oroszországgal!

A nő a házi tűzhelynél. Debrecenből jelentették a lapok: Debrecenben a város végén van a szeméttelrakodó hely, a hol egész hegyek nőttek már a városból kihordott hulladékból. Egy ilyen szeméthegey aljában ásott maginak alagutat egy Kerékgyártó István nevű szegény ember, a ki már két éve lakik ott a családjával. Kerékgyártó nem tudott annyit keresni, hogy a

családjának lakást béreljen. *Mialatt ő munkát végzett naponként, az alatt a felesége és a fia a szeméthegeyken böngésztek a hulladékot és abból éltek.* Benn a gödörben volt az ágyuk, szekrényük és szükséges felszerelésük." Lám, ez derék asszony. Nem kerekedett fel a házi tűzhely mellől, hanem *otthon* túrta a szemétdombot. Vigasztaló jelenség a házi tűzhelytől eltávolodó megátalkodott nők korszakában!

Házasság és feminizmus.

Írta: *Antal Sándor*, Stockholm.

A közel jövőben *Das Eheproblem im Spiegel unserer Zeit* címen érdekes könyv fog megjelenni Németországban. A nemzetközi kulturélet kiválóságainak véleményeit fogja tartalmazni a mindig aktuális házasság problémájáról. Ibsen Henriknek a fia (és Björnson veje), Ibsen Sigurd volt norvég miniszterelnök egy nagyobb dolgozattal szerepel e könyvben, ez a dolgozat egész terjedelmében megjelent most a kristianiai *Aftenposten* nevű napilapban és tartalmánál fogva, meg annál fogva, amit nem tartalmaz, erősen igényt tarthat a magyar olvasó közönség figyelmére.

A házasság történeti fejlődésének, különböző formáinak körülményes leírása után rövidesen vázolja a mai házasságot az egyes társadalmi osztályokban, két pontban, ha nem is teljesen új, de igen érdekes eredményre jut. A nemek pszichológiájának vizsgálata alapján megállapítja, hogy ma a házasság intézménye komoly előnyöket csak a feleségnek és a gyermekeknek nyújt. A nők házassági kedve nagyobb is, mint a férfiaké.

Gazdasági szempontból a házasság nem előnyös a férfira nézve. Erotikáját házasságon kívül is kielégítheti. A gyermekben öröme telik a férfinak is, de csak abban a gyermekben, amelyik már meg van, míg ellenben a nő már a fejlődés bizonyos fokán túl, mikor születendő gyermekeinek apját sem ismeri – már vágyódik a gyermeke után, már szereti a gyermekét.

Mikor a primitív társadalmak férfiai utódot kívántak, nem az apaság vágya volt az indító ok, hanem az, hogy a gyermek munkakerőt jelent, a gyermek biztosítéka annak, hogy az ősök tisztelete (imádása) nem szűnik meg, a gyermek (a fiúgyermek) bosszútáll apjáért. Ez okok most megszűntek, a gyermek felnevelése nagy időbe kerül és drága, a bosszúról az állam gondoskodik. És a férfiak mégis folytonosan házasodnak. Egyik számításból, a másik szerelemből. Aki számításból nősül, annak világosak az indító okai, ha nem is menthető, de teljesen érthető. Aki szerelemből házasodik, annak nincsen szüksége mentségre, hiszen igazán csak ennek a kategóriának van létjogosultsága.

Van azonban egy harmadik kategória, mikor nem a számítás, sem pedig az égő szerelem indító oka a házasságnak. Egy erotikus fellobbanás, egy véletlen helyzet, egy vállalkozó szellemű anyósna tisztességes kerítése, végül és legnagyobb mértékben a legnagyobb kerítő és csábító: a szépirodalom.

Jancsi megkapja Julcsát, de nem esik fejjel az olyan sokszor és nagyszerűen megirt menyországba. Sőt ellenkezőleg. Két ember, két egyéniség harmoniálni kénytelen egymással, annak dacára hogy sok, lényeges dologban ellenlábask. Ez a „menyország” a házasság élet legkínosabb perioduma.

A házasság relatíve több szabadságot ad a nőnek, a férfi szabadságát ellenben korlátozza. A háztartás megnagyobbodásával nagyobb a teher, több az áldozat, szaporodnak a gondok. Vagyis az úgynevezett zsarnok tulajdonképpen rabszolgája és mártírja a családnak. Legszerencsétlenebb valami az ilyen házasság a művelt középosztályokban, ahol az igények túlfeljöltek a gazdasági kereteken és a feleség (nem úgy mint a munkás és paraszt felesége) nem segítőtársa, hanem parazitája a férjnek. Nem véletlenség, hogy ezekben az osztályokban a legnagyobb az elválások százaléka. Magánvagyonnal nem rendelkező hivatalnokok, katonatisztek, orvosok, jogászok, művészek, írók és tudományos pályákon élők ilyen házassódása a legnagyobb oktalanság.

Azt mondják, hogy a feleségért és a gyermekért való munka fokozza az energiát. Legtöbbször ennek az ellenkezője igaz, az élet kézzelfogható, sekélyes eredménye eltompítja az ambíciót és levágja az érvényesülés útját és lehetőségeit. Hány nagy komponista tehetőség volt kénytelen bevonulni a zenekarba, hány nagy gondolkozó, tudós lett kénytelenségből alárendelt tanító, mert a „biztos” nyugdíjas fizetésre szüksége volt a családnak. És mit kap az illető azért, mert lemondott jövőjéről, álmairól, egész egyéniségéről? Azt a sovány tudatot, hogy hozzájárult az emberiség szaporításához. Ami nem sok, mert ezt a funkciót a suszterek és szabók jobban elvégzik.

A katolikus egyház tudta, mit cselekszik, mikor papjait eltiltotta a házasságtól. A nagyhatalmak hasonlóképpen anyagi korlátokat állítanak a hadsereg tisztjeinek házassódása elé. Öröndetes volna, ha magasabb szellemi értékekért küzdő emberek önkéntes cölibátust fogadnának, sok, máskülönben halálra ítélt kulturérték lenne megmenthető.

Ibsen Sigurd kimondja azt a végső konzekvenciát, hogy az anyaság a legszerencsétlenebb házasságban is teljes vigaszt ad a nőnek, még a férfi számára nincsen vigasztalás.

A polgári középosztálybeli feleség parazita, ezt Olive Schreiner alaposan megvilá-

gította utolsó könyvében, de ő a megvilágításon és megállapításon kívül egy lépéssel tovább ment. Nem momentán szabadulást ajánlott, mint Ibsen Sigurd, nem dobott mentőövet a házasság terhei alatt fulladozó férfi felé, hanem a sekély vizek felé vezet, új utat mutat, ahol nem kell eldobnia, amiye van, és a teher még se lesz teher. Ibsen Sigurd a cölibátust ajánlja, mint a parazita nőtől való szabadulás útját. Ez a megoldás igen férfias, de egy cseppet sem emberi, a való életben kivihetetlen, Igen hasonlít ahhoz a módszerhez, melylyel Nagy Sándor a gordiusi csomót megoldotta.

Az indokolás részben brutális és etikai szempontból nagyon kifogásolható, nem csak azért, mert a nő jövőjét teljesen negligálja, hanem főképpen azért, mert csak a férfiakról szólva tud disztिंगválni, a nőt hallgatólagosan csak mint nemi szempontból reagáló házaselet tekinti, se érzésszerű, se értelembe elongációkat nem feltételez nála. Mindössze kétféle nőt ismer: normális nőt, akire ítéleteit vonatkoztatja, és nem normális nőt, akiről nem is beszél. És végül: egyáltalában nem vesz tudomást az új nőről, akit pedig hazájában, általában egész északon alaposan tanulmányozhatott volna. Végére az új nő nem olyan szórványos jelenség már ma, az új nő, mint új feleség éppen nagyon kitűnő segítség, nem mint érv, hanem egyszerűen, mint adat a mai házasság problémájának megvitásánál.

Olive Schreiner emberibb, mikor a parazita nőtől segítő társat, egyáltalában munkást akar.

Azonban az én szememben nem itt hibázik legjobban Ibsen Sigurd. Komolyan, tudományos készültséggel vezet le a mai házasságot. Mikor levezette, nem csak szubjektív, hanem nemi alapon ítéli meg, kinek mi haszna van a mai házasságból. Az emberiség szempontjából fájjalja a kiváló férfiak oktalan házassága következtében elvesző kultúrértékeket. Csak éppen arra nem gondol, hogy a mai házasság formája egyéb kultúrértékek létrejöttét is megakadályozza. *A nők kallitirmunkájának értékét* A már örökre elveszett feminin kultúrértékek egy fejfát legalább megérdemelnek a mai kor gondolkozó emberétől. Az eleven feminin kultúrtörökvések pedig annyira emberek, annyira létezők, olyan értékesek, hogy nemcsak rossz politika, hanem egyenesen ostobaság büszkén elnézni felettük.

A nők választójoga a sajtóban.

Összeállította: Dr. L. M.

A Budapesti Hírlap április 25-iki vezércikéből:

„Mi nem a világ számára, nem is Anglia vagy Franciaország számára vagyunk hivatva választási törvényt csinálni, hanem kizárólag Magyarország számára. Mit jelent ez a mai demokratikus világban? Azt jelenti, hogy számunkra kell szedni mindazokat az elemeket, amelyek alkalmasnak mutatkoznak arra, hogy egy országnak, itt Magyarországnak a törvényhozóit polgártársaik javából összeválogassák. *Ennyiben általános a jog. Mert én beleveszem az asszonyokat is. Asszony és férfi egyaránt lehet alkalmas arra, hogy ebben a szent munkában részt vegyen. És aki alkalmas, az egyenlően legyen jogosult a kötelességét gyakorolni.*”

Ábrányi Emil konferenceából a Nemzeti Színház vígjáték-ciklusának, Tóth Kálmán „A nők az alkotmányban” című darabjának előadása előtt. Megjelent a B. H. május 11-iki számában:

„Még egyre kívánom felhívni nagyra-becsült figyelmüket. Ebben a darabban – a sokat ígérő cím ellenére, – nincs szó a nőkérdésről. Nyoma sincs benne annak, a mit korábban nőemancipációnak neveztek és a mit ma feminizmusnak mondunk. Bánfalviné olyan messze áll Bedy-Schwimmer Rózsa és Glücklich Vilma úrnőktől, a magyar feminizmus lelkes vezetőitől, mint a kicsinyes önzés a világboldogító altruizmustól. Esze ágában sincs, hogy feminista gyűléseken szónokoljon, hogy politikai jogokat követeljen magának és az egész nőnemnek s eközben utcai lámpásokat és miniszterelnöki fejeket üssön be kövel és petícióval. Bánfalviné a régi kúriák nemes asszonya; semmi sincs benne a huszadik század idegességéből; semmi a gyalog és lóháton tüntető szüffraszettek pompás makacsságából; csupa izom és egészség, a ki csak szimulált ideggyörcsöket kap, a hányszor hatni akar az urára; van neki elég joga otthon, többre nem vágyik, a más asszonyokéra fűtyül; nem magát választatja képviselővé, hanem a férjét, nem maga mellett korteskedik, hanem a férje mellett és ebben a korteskedésben a legszimplább asszonyi eszközöket használja: némi rágalmat és nagyon sok pletykát, tejhabos kávéval keverve. Tóth Kálmán akkor nem is rajzolhatott más hazai asszonytípust, mint a Szigligeti Mamájához hasonlót, vagy legföljebb olyat, mint a Scribe-féle lady Marlborough a Pohár viz-ben, a ki magasabb udvari színvonalon, de szintén kicsinyes asszonyi hiúságból és egyéni érdekből csinált nagystíli diplomáciai sakkhúzásokat és döntő európai eseményeket. Ki-

nek volt akkor sejtelve a mai evolúcióról? Ki látta előre, hogy a nők választani fognak és bejutnak a parlamentbe, mint szoknyás képviselők; mert finn testvéreinknél – először egész Európában – már be is jutottak. Norvégiában szintén és csak rövid idő kérdése, hogy Svédországban, Dániában, Amerikában, talán Angliában is, megkapják az aktív és passzív választójogot. És miért ne kapná meg minden okos és művelt, minden dolgozó és kereső asszony azt a jogot, a mibe sok száz-ezer és millió – néha kevésbé értelmes – emberi lény tisztán azért csöppen belé, mert véletlenül hímneműnek jött a világra?”

A Budapesti Hirlap jun. 21-iki vezércikéből:

„Mi az általános választójog hívei vagyunk oly értelemben, hogy minden ember, sőt minden *asszony* is választó legyen, akiben anyagi, erkölcsi és szellemi kvalifikáció van arra, hogy az ország, a nemzet sorsának intézésében részt vegyen. Mentül több, annál jobb.”

Az új Hírek jun. 26-iki számából:

„A választójog kérdésében szenzációs értesülésünk van. A szenzáció elsősorban a feministákat fogja érdekelni. A kormány közismert választójogi javaslatához hozzátartozott egy új szakaszt, amely választói jogot ad az önálló keresettel bíró, diplomás vagy hivatalban alkalmazott nőknek. Szavazati joguk lesz tehát elsősorban az üzlettel bíró nőknek, a posta, a táviráda és a vasút női alkalmazottainak, a tanító- és tanárnőknek s ama női magánalkalmazottaknak, akik felsőbb iskolai végzettség alapján hivatali állást töltenek be.

Ezzel a szakasszal a kormány azt kívánja bizonyítani, hogy radikálisságban megelőzi a külföld nagy államait is.”

A „Világ” június 27-iki számából: „Holnap még lesz ülése az országgyűlés mindkét házának, de eseményt egyik sem fog hozni. Politikai esemény most már csak öszszel lehet s nem lehet egyéb, mint a választói reform. Nyilván ez vitt rá egy déli lapot ma, hogy egy választójogi szenzációt dobjon belé a közvéleménybe: a választójogi reform meghozza a nők választójogát is. A hír szenzációs s hogy mennyi épen benne az igazság, majd meghozza az ősz. Egyelőre az a helyzet, hogy magában a kormánypártban még nem tudnak, vagy legalább nem mindenki tud arról, megadja-e a kormány a nőknek is a választójogot vagy sem. Beszéltünk ma egy előkelő kormánypárti politikussal, aki teljesen tájékozatlannak mondta magát e tekintetben. Viszont vannak, – s épen a jól beavatottak ezek – akik úgy tudják, hogy igenis egészen bizonyos a nők választójoga. A kormány választójogi

javaslatához hozzátartozott egy új szakaszt, amely választói jogot ad az önálló keresettel bíró, diplomás vagy hivatalban alkalmazott nőknek. Szavazati joguk lesz tehát elsősorban az üzlettel bíró nőknek, a posta, a táviráda és a vasút női alkalmazottainak, a tanító- és tanárnőknek s ama női magánalkalmazottaknak, akik felsőbb iskolai végzettség alapján hivatali állást töltenek be.

A kormány, ha ennyit ad, nyilván nagyra lesz a radikalizmusával. Holott az igazság az, hogy ezzel csak megkezdett valamit, nyilván nem is túlságosan demokrata szándékkal. Jelentős azonban ez a kezdés azért, mert elismerése annak, hogy nem lehet a választójogot megtagadni a nőktől.”

A nő jogi helyzete a kultúrállamokban.*

Ismerteti: *Szegvári Sándorné.*

Nehéz, de égetően szükséges munka keresztülvitelét határozta el az International Council of Women 1909. évi kongresszusa.

Madame d' Abbadie d'Arrast a „Law” Committee ügyvezetője megbízást nyert arra, hogy nőkre vonatkozó törvénygyűjteményt szerkesszen, az I. C. W.-ben egyesült nemzeti nőszövetségek segítségével.

Minden nemzeti nőszövetség megbízottja tegyen jelentést országainak főleg ama törvényeiről, melyek jog tekintetében különbséget tesznek a nő és férfi között.

A türelmetlenül várt gyűjtemény végre előttünk fekszik, Madame d' Abbadie d'Arrast alapos bevezetéseivel és Lady Aberdeen az I. C. W. elnökének előszavával ellátva.

Lady Aberdeen energikus és céltudatos szavaiból csak ezeket idézzük: „Az I. C. W. biztos benne, hogy ez a kötet alapos tanulságokat fog nyújtani, illetve segéd-eszközünk lesz arra, hogy feleletet tudjunk adni a nőmozgalomban felvetett nagy kérdésre: Legyen-e, vagy ne legyen a nőnek közvetlen befolyása a törvényhozásra?”

Hogy a szerkesztő és a munkatársak legjobb akaratára mellett ez a feladat sem volt hiánytalanul megoldható, ezt az anyag olvasóinak talán nem is kell magyarázgatnom. Kimerítő, a célnak teljesen megfelelő munka ebből csak abban az esetben válhatott volna, ha minden ország megbízottja nemcsak asszony, hanem egyszersmind jogász és feminista lett volna. Jogász, aki ha laikusoknak ír, megfelelkezik a jogásztílusról és feminista abban az értelemben, hogy női és emberi voltának teljes tudatában van, megérti korát és saját nemének helyzetét. Éles szemmel tud észrevenni minden sérelmet, minden igazságtalanságot, mely a nőket sújtja. Nem jogász létére is kitűnő, érdekes és világos jelentést olvasunk Camilla Jellinek (Németbirodalom) tollából. Nem vezeti nemzeti hiúság és nem szépítget. Irgalmatlan kritikával sújt le mindenre, ami az ő nézete szerint rossz és igazságtalan. Felfogását, ha nem is mindenben, de sok vonatkozásában

* C. Braunsche Hofbuchhandlung und Verlag Karlsruhe i. B. Az I. C. W. kiadványa. Ára 2 M. 40 pf.

mi Is osztjuk. Alapos és kimerítő, legalább viszonylagosan kimerítő Mr. Andre Verne tudósítása, ki a törvény és törvénytudomány mellé lelkiismeretesen hozzáfűzi a feministák követelményeit. A kötet ezenkívül számos ügyesen összeállított jelentést tartalmaz. Nagyon fájjaljuk azonban, hogy sok elaboratum hézagossága miatt egész fontos vonatkozásokra nézve nincs alkalmunk áttekintésre és összehasonlításra. Ilyenek: A munkásnővédelemre, az anyasági, vagy gyermekágy esetére való biztosításokról szóló törvények, a nő váltóképességére vonatkozó intézkedések, a gyermekülésre és a magzatelhajtásra vonatkozó büntető törvények, a törvénytelen gyermekre vonatkozó törvények és még néhány más.

De még ilyen tökéletlen formájában is végtelenül értékes ez a kötet.

Átolvasása több tanulságot nyújt asszonyoknak, mintha fél könyvtárukat tanulmányoznák. Arra van hivatva ez a könyv, hogy a kultúrnemzetek asszonyait nagyon végzetes tévedésekből kigyógyítson. Olyan tévedésekből, melyek ma még egész nemünk ügyét hátráltatják, minden lépésünket megnehezítik, ellentéteket támasztanak azok között, kiknek jogáért, igazságáért harcolunk.

Az első nagy tévedés, mintha az eddigi állapotokat azért teremtették volna, a nőnek azért kellene alárendeltségben, gazdasági függésben élni, hogy háborítatlanul teljesíthesse magas *anyai* hivatását. Az I. C. W. törvénygyűjteménye nagy különbségeket mutat a különböző ország asszonyai magánjogi és közjogi helyzetében, de szomorú egyformaságot az *anya* joga tekintetében. Majdnem minden kultúrország megfosztja, megnyirbálja a nőnek legtermészetesebb, leprimitívebb jogát, azt a jogot, hogy kiskorú, tehetetlen gyermekét az apáéval egyenlő joggal óvja meg a rá leselkedő bajoktól, az ő szelleme ép úgy érvényesülhessen a nevelésben és ő is megakadályozhasson meg gondolatlan házasságkötéseket, míg a gyermek még nem teljes korú.

A szülői hatalmat a törvényes gyermek fölött a legtöbb országban – hazánkban is – egyedül az apa gyakorolja. A kivételekről majd más helyen fogunk beszámolni. Nyilvánvaló tehát, hogy a nő alárendelt helyzete nemcsak nem fejleszthette, hanem egyenesen visszafejlesztette a magasabb anyai kvalitásokat, csökkentette különösen a felelősségérzetet és megakadályozta, hogy ezek a hatalmas energiák terjeszkedhessenek az emberi faj nagy szociális fejlődésének arányaiban. Természetesen a faj végtelen kárára.

Második nagy tévedés: Még antifeminista asszonyok és férfiak is koncedálják, hogy a pártában maradt leányok helyesen cselekednek, ha kenyérkereset után néznek, ha polgári jogokért küzdenek. Bezzeg más a férjes asszonyé! Azt védi a társadalom, a törvény, a jogszokás. Egy kis szaktudás másképp mutatja be a helyzetet. Az ügy éppen megfordítva áll. *Nincs ország*, melyben valamilyen tekintetben nem volna előnyösebb a magános nő (hajadon, özvegy, vagy elvált asszony) joghelyzete, mint a férjes asszonyé. A férjes asszony – ez a szabály – a legsajátosabb munkájában, háztartásában és gyermekei nevelését illetően teljesen a férje akaratának és igazgatásának van alávetve. Munkájáért, legyen az bármily értékes és tökéletes, fizetést nem kap, csak

tartásra van joga. Szóval – jobbágyi helyzete van. Ezzel a körülménnyel bennünket nem békíthet meg az a körülmény, hogy az asszonyok egy elenyészően kis hányada boldog jobbágy, mert elengedik a robotját. Selyem ruhák, drágakövek és paloták, legjobb esetben egy gyengéd, férj szeretete elfeledtetni velük azt, a amit elvesztettek: emberi önállóságukat és szabadságukat. Az általános szabálytól eltekintve, úgy a férj hatalma, mint a vagyonyjog és egyéb tekintetekben tetemes különbségek vannak a különböző nemzetek házassági törvényei között. A német asszony vagyona, mihelyt férjhez megy, minden korlátozás nélkül férje rendelkezési joga alá kerül. A férj atyai hatalmát valamennyi gyermeke fölött megtartja még abban az esetben is, ha a házasság felbontását az ő hibájából mondották ki. Ha a feleség férje beleegyezése nélkül elhagyja a közös lakást, akkor a Freizügigkeitsgesetz értelmében a rendőrség karhatalommal visszazárást kérhet a férjéhez. A francia férjes asszony megszűnik magánjogi alany lenni. Jogi egyénisége teljesen beleolvad a férjébe, kinek a törvény szava szerint határtalan engedelmisséggel tartozik.

A holland asszony nem írhat alá szerződést, nem perelhet és nem perelhető, nem ajándékozhat el semmit férje beleegyezése nélkül. *Itália* asszonya ugyan elköltözheti tetszése szerint saját önálló keresményét, mihelyt azonban takarékoskodik, jövedelmét kapitalizálja, ez összeg férje rendelkezési joga alá kerül.

Az orosz asszonynak ezt parancsolja a Code civile russe: „Az asszony engedelmisséggel tartozik férjének, szeretetet tartozik neki szentelni, határtalan engedékenységet és alárendeltséget. Ez azonban nem menti fel őt az engedelmisségtől, melylyel szüleinek ezentúl is tartozik. Hasonlóan mondja a *görög* törvény: „Az asszony szolgálja és félje urát” (la femme doit obéir et craindre son mari). Ha a görög asszony férje beleegyezése nélkül csak egy éjszakát tölt a közös lakáson kívül, a férj nemcsak hogy követelheti a házasság felbontását, hanem felesége egész hozományát magának megtarthatja.

A férj azonban akár egy fél évet is tölthet felesége beleegyezése nélkül házon kívül. A nő házasság-törését 2 évig terjedhető, a férjét csak 6 hónapig terjedhető fogházzal büntetik, utóbbit egyáltalában csak kivételesen súlyos esetekben.

Az angol házasságjogot, mely azelőtt különlegesen igazságtalan és kedvezőtlen volt a nőre nézve, 1883-ban reformálták, mindazonáltal maradt még az utódok számára elég megreformálandó anyag.

Folytatjuk.

Hím civilizáció és a nő értéke a társadalom felszabadításában.

Közli: Dr. Doktor Sándor, Pécs.

A Huszadik Század egy francia szociológus, *Hubert Lagardelle* tollából alapos és nagyon tanulságos fejtegetéseket közöl a francia demokráciáról, fejlődéséről és aktuális problémáiról. Meglepően mutatja ki a francia szerző, mennyire hódít a szabadság szelleme a francia társadalomban az állami mindenhatóság és a

tekintélyi demokrácia rovására. Minket pedig különösen érdekel az, amit csak úgy zárójel között, a nőkérdésről mond:

„A fejlődés a családban is kimutatható. A francia család, mely a római család mintájára szerveződött, kicsinyben az állam hierarchiáját tükrözte vissza: tekintélyi formáció volt, melyben az apának csaknem abszolút hatalma volt a nőn és a gyermekek. A napóleoni kódex szilárdan szabályozta ezt a férji és apai hegemóniát. Már most, noha végzetlenül lassabban itt is megállapíthatók napról-napra azok az átalakulások, melyek a munkaműhelyekben és az államban végbementek. A hímek civilizációja ugyanolyan ütéseknek kap, mint a kapitalista és állami civilizáció.

Ez mindenekelőtt az asszonyra nézve nyilvánvaló. A nő 1900. óta egyre több jogot szerzett. Ezt a gazdasági fejlődés rohamos menetének köszönheti, ami többet tett felszabadítására, mint az erkölcsi viták, sőt maga a propaganda is. A nő, aki mint fiatal leány, férjhez nem ment hajdon, mint férjes asszony keresi meg kenyerét végzetlenül kénytelen független helyzetet foglalni el a családban: amily mértékben nő felelőssége, ép úgy nő a szabadsága is. A kereskedő asszonyt a törvény ma már egyenragúnak mondja az ipar vagy üzem vezetőjével; választó és választható a kereskedelmi bíróságoknál; a munkásnő bizalmi férfiakat választ; a női munkabért törvény védelmezi a férj pazarlása ellen; a szabad foglalkozások, az orvosi és ügyvédi gyakorlat, az újságírás, az irodalom naponta jobban megnyílnak a nő előtt. Végül a nők szavazati jogáért folytatott küzdelem kétségtelen haladást mutat.

Franciaországban a hagyományos családi hierarchiának ez a bomladozása vigasztaló jelensége a szabadság fejlődésének. Hasonlóképpen a gyermek ma már nem olyan birtoka szüleinek, mint azokban az időkben, amikor a valóban zsarnoki erkölcsi erkölcsök szentesítették a törvény szigorát. Különben magának a törvénynek is engednie kellett a józanság követelményeivel szemben: az apaság megszűnéséről s a gyermekvédelemről hozott törvények máris megszorították a szülői visszahatalmát. Ez az áramlat nem fog megállni s a gyermek jogai, mint legégetőbb aktualitás, vannak napirenden.

A társadalmi igazság ezen elemi szempontjain kívül, azt hiszem, hogy a tekintélyi család pusztulásának, mely meghozza a nő szabadságát, nagyobb fontossága van azért, mert *magába a társadalomba is nagyobb szabadságot hoz*. A nő, mint ösztönös, akarati lény, par excellence evolutív erő; a férfi mint hideg, józan, okoskodó, mindenekelőtt konzervatív erő. A nő képviseli a fantáziát, a sze-

szélyt, az állhatatlanságot: férfi pedig a szilárdság, a szabály, a mozdulatlan jelképe. Azt lehetne mondani, hogy azt a részt, melyet a nőnek logikusan bele kell vinnie a fejlődésbe, mindeddig rendszeresen kiküszöbölték onnan a férfiak részének javára. A dinamikai elemet feláldozták a statikai elem javára. Anélkül, hogy a túlzott feminizmus hibájába esnének, bizonyos, hogy *a társadalmi fejlődést megfosztották bizonyos hajlékony ságiól, könnyedségtől, gyorsaságtól, melyet a női akció köleszöntt volna neki*. A nőnek fokozatos felszabadulása Franciaországban hozzájárul a társadalom felszabadulásához.”

Ex occidente lux. Nyugatról jön a felvilágosodás. Bizony hozzájárul a nő felszabadulása a társadalom felszabadulásához nemcsak Franciaországban, hanem mindenütt a világon. Mikor látják be nálunk is, másutt is, hogy felszabadulásából nemcsak maga nyer a nő, hanem a gyermek és a férfi is, az egész társadalom. S mennyire át van ma még itatva elnyomással, zsarnoksággal az egész társadalom nemcsak politikai, hanem a mindennapi élet minden mezején, arról fogalmuk sincs ma még nálunk az embereknek, akik belenőttek s beleiszottak a mindenféle szolgaságba. Nagyon értékesek nekünk a nem feminista forrásból eredő fentebbi megállapítások.

SZEMLE.

Nők a közoktatásügyi bizottságban.

Halász Saroltát a fővárosi óvónők képviselőjében beválasztották a székesfőváros közoktatásügyi bizottságába.

Leánygimnázium Szegeden. Révy Ferenc, a felsőbb leányiskolák miniszteri biztosa átiratot intézett dr. Lázár Györgyhöz. Szeged város polgármesteréhez, amelyben értesíti, hogy legközelebb tárgyalás alá kerül a felsőbb leányiskolának nyolc osztályos leánygimnáziummal alakításának tervezete.

Leánygimnázium Fiúméban. Gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter értesítette a kormányzóságot, hogy a felsőbb leányiskola mellé leánygimnáziumot létesít. A leánygimnázium szeptemberben nyílik meg.

A magyar kiviteli akadémia koedukációs lesz. A Fiúméban felállítandó kiviteli akadémia szervezési szabályzatát a vallás- és közoktatásügyi miniszter a kereskedelmi miniszterrel egyetemben jóváhagyta. Az intézet szeptember elsején kezd meg működését a felső kereskedelmi iskola jelenlegi épületében. Az intézet vezetője Kritza István felső kereskedelmi iskolai igazgató lesz. Az intézetbe felveszik mindazon ifjakat és *leányokat*, akik kereskedelmi vagy egyéb középiskolai érettségi bizonyítványt

tudnak felmutatni. Kívánatos volna, hogy az új intézetbe minél több leány lépne be az ország minden részéből. Hiszen Magyarországon még oly kevés alkalma van a nőnek alapos közgazdasági ismeretek megszerzésére.

Sir Vezey Strong a női munkáról. London Lord Mayorja elnökölt azon az ünnepélyen, melyet a City of London School tizenhetedik évfordulója alkalmából rendeztek. Az ünnepélyen a főpolgármester felesége díjakat osztott ki a jelesebb leánydiákok között. A díjak kiosztása után a főpolgármester hosszabb beszédet mondott, melyben főleg a nők egyenjogúsításával foglalkozott, örvedetesnek találta, hogy a civilizáció alkalmat adott arra, hogy a leányok a fiúkkal egyenlő feltételek mellett tanulhatnak, mert csak az egyforma előképzettség alapján derülhetett ki, hogy a nők sok tekintetben olyan fölényes képességekkel bírnak, amelyek érvényesítése nemcsak az egyének és családok, hanem a társadalomnak is nagy hasznára fognak válni.

Korunk sok érdekes kialakulása közül a legérdekesebbek kétségkívül a mind hasznosabbá váló munkakörök, melyeket a nők foglalnak le a maguk számára. Ez természetesen első sorban annak a mérhetetlen áldozatkészségnek, annak az önzetlen törekvésnek köszönhető, mely a nőket mindenkor arra ösztökélte, hogy mások életébe boldogságot vigyenek; a nőknek e megbecsülhetetlen törekvései azonban liberális tanulási és képzési lehetőségek nélkül soha sem valósulhatnak meg. Az angol iskolarendszer igyekszik a nőknek mindazt nyújtani, ami a férfi számára elérhető, hogy hű támogatója lehessen a nőkben szunnyadó nagy képességeknek.

Még ma is vannak emberek, – monda a Lord Mayor – akik nem akarják túrni a nők közéleti tevékenységét. Véleményem szerint a nők soha nem foglalnának el olyan munkakört, mely akár erejüknek, akár képességüknek meg nem felel. Teljes szívemből üdvözlöm tehát őket és várom segítő munkájukat az életben mindenütt és mindenkor, ahol és amidőn tudják és érzik, hogy segítségük nélkülözhetetlen. A Lord Mayor azzal fejezte be szavait, hogy károsnak tart minden olyan törekvést, amely a nők érvényesülését bármely irányban megakadályozni igyekszik.

A szavazó nők. A németországi szociáldemokrata párt felhívást intézett a nőkhöz a politikában való tevékeny részvételre. – Los Angelesben (Amerika) kimutatták, hogy a legutóbbi választásnál a választói joggal bíró nők 90%-a szavazott a férfi választók 58%-val szemben. Az előbbi választásnál 11.129 szocialista szavazatot adtak le, a mostaninál pedig 52.293-at. A szavazatnyereség tehát 41.164, aminek nagy része a női szavazatból került ki. – A kopenhágai községi választásokon városi képviselővé választott 7 asszony közül 3 a szociáldemokrata, 1 a radikális és 3 az antiszociálista párt tagja. – A legutóbbi svéd községi választásokon 50 nő került a városok képviselő testületeibe.

Új feminista újságok. A svéd nők diadaluk küszöbén választójogi újságot indítottak, amelynek első számában a svéd társadalom számottevő férfiai és asszonyai, Selma Lagerlöf, Ellen Key, Karl Lindhagen, Erns Beckmann, Staaff miniszterelnök stb. stb. harangoznak be

a rövidesen várható választójognak. A lap ismerteti, hogy a kormány Bugge Wicksell asszonyt, a választójogi nőszövetség egyik vezető hölgyét bízta meg a törvényjavaslat megszövegezésével. – A portugál nőmozgalom április elsején indítja meg első feminista újságját. A szerkesztéssel Anna de Castro-Osorio asszonyt bízták meg. **Női polgármester.** Wyoming állam Dayton városában Mrs Susie Wissler pártönkivüli jelöltet választották meg polgármesterré a hivatalos demokrata és republikánus jelöltekkel szemben. A férfiaknál nagyobb számban szavazó nők juttatták győzelemre Wissler asszonyt, mert az előző polgármesterek nem valósították meg ígéretüket és nem léptek fel erélyesen a pálinkásboltok, kártyabarlangok és egyéb társadalmi bűnök ellen.

Községi konyhakertek. A főváros közgyűlése községi konyhakert-gazdaság létesítését határozta el. A mily szükséges és örvedetes e terv megvalósítása, oly absurd az az elhatározás, hogy az új gazdaságban csak fiúknak adnak alkalmat a kertészet megtanulására. A Feministák Egyesülete kérvénnyel fordul a városhoz, hogy leány-tanulókat is vegyen fel. Magyarország egyébként az egyetlen állam, amelynek, egy felekezeti gazdasági iskolától eltekintve, egyetlen kertészeti tanintézete sincs nők számára.

A férfiak a nők választójogáért. A nők választójogáért küzdő férfiak ligája Londonban június 15-én hatalmas tüntető gyűlést rendezett a Trafalgar Squaren. A gyűlést megelőzően az angol társadalom előkelőségeihez tartozó kilenc úr plakát-menetben vonult fel London legforgalmasabb utcáin. Azaz a kilenc férfi elől-hátul plakáttal felfegyverkezve (sandwich-men) járta az utcákat és osztogatott röpíveket, E valóban hősi munkában résztvett Dr. Charles V. Drysdale, Mr. Mitchell, Mr. Brailsford és Mr. Laurence Housman is.

Különfélék. Istriában (Krajna) 61 tagú női tűzoltóság alakult Straos Marie asszony vezetése alatt. – Az osztrák kormány kartel-enquétejébe a háziasszonyok országos szervezetét is meghívta. A testület három tagja résztvett a cukor- és spiritusz-kartel tárgyalásain és védte a fogyasztók érdekét. – Az Egyesült Államok elnök-választásának előzetes választásánál Chicagóban egy 104 éves asszony, *Mr. H. Lawson Hill* is szavazott. Kijelentette, hogy élete legboldogabb napjának tartja azt, a melyen először szavazhatott. – A Deák-téri Iskolatársnők Egyesülete progresszív irányú továbbképző tanfolyamot tart az egyesület nőtagjai számára, mely 1912. október 1-én kezdődik. A tanfolyam felöleli a modern nyelvek és irodalmak, köztük az esperanto ismertetését, a filozófia történetét, az újabb fizikai felfedezéseket, jogi ismeretek tanítását, szociális egészségügyet és szociológiai semináriumot, mely feminista szempontból fog foglalkozni a nő mai helyzetével a társadalomban.

A svájci nők kenyérkereseti munkájáról szóló cikk befejezése technikai okokból, az irodalmi rovat pedig helyszüke miatt kimaradt e számból.

A Nők Választójogi Világszövetségének VII. Kongresszusa.

Budapest, 1913. június.

IRODA:

Telefon: 117—58.

VII., ISTVÁN-ÚT 67.

A szerkesztésért felelős: **POGÁNY PAULA.**

Sürgőnycím: **SUFFRAGIUM.**

A kongresszust 1913. június 15-20-ig a fővárosi Vigadó termeiben tartjuk.

Gróf Haller Györgyné és Ungar Dezsőné közbenjárására, a Vigadó bérlője, dr. Bárczy István támogatásával az összes termeket 1913. június 1-től 25-ig díjtalanul engedi át a kongresszus céljaira.

<i>Szikkra brosürakért</i> , nagykarolyi előadás alkalmából	11.20 K
<i>Ungár Dezsőné</i> gyűjtőívén: Kern Irma 1000.—, Deutsch Antalné 100.— K	1.100.— „
Eddigi gyűjtésünk	24 754.43 „
Összesen	28.838.17 K

Mit tehetünk a kongresszus érdekében?

Indítványok.

1. *Mozielőadások rendezése.* Minden mozitulajdonost felkérni, engedje át egy-két előadásának jövedelmét a kongresszus céljaira, esetleg vállalkozni arra, hogy az összes jegyeket elhelyezik felemelt helyárok mellett. (A budapesti „Apolló”-mozielőadás közel 700 koronát jövedelmezett, Vágújhely 28 K 70 f-t, Balassagyarmat 61 K 80 f-t szerzett egy mozielőadással.

2. *Pénzgyűjtés hírlapok útján.* A helybeli (esetleg környékbeli) vezető lapokban, vagy lapban cikk helyezendő el, mely a kongresszus célját ismerteti és amely cikk végén a helybeli társadalom tagjait a kongresszus alapja javára adakozásra szólítja fel. (Sándor Gyuláné tagtársunk a „Nyitramegyében” közölt hasonló tárgyú cikke alapján körülbelül 400 korona gyűlt egybe.) Gróf Teleki Sándorné e célra szívesen küld cikket lapjukba.

3. *Nyaraló- és fürdőhelyeken kerti ünnepélyek, előadások rendezése* belépődíj mellett. Előadót szívesen küldünk a központból is.

4. *Teamegváltás.* Zsurokon, vagy bármely más összejövetelen a teát, kávét, fagyalaltot a háziasszony ezentúl 1–2 koronájával megfizeteti a kongresszus javára.

5. *Kártyapénz.* A kártyázókat arra az adófizetésre kell bírni, hogy nyereségük egy részét adják a kongresszus javára.

6. *Születésnapi ajándékok, névnap ajándékok* megváltásaképpen, az ajándéokra szánt összeget küldjük be a kongresszusi alapra. Ugyanezt cselekedjük fürdőhelyekről visszatérve, az eddigi sablonos ajándékok szétosztása helyett. Barátainkat, ismerőseinket, rokonainkat nem rövidítjük meg azzal, ha az idén egy közös cél javára váltjuk meg az ajándékot

7. *Bankoknál és kereskedelmi vállalatoknál* közbenjárjunk egy-egy nagyobb adomány elérésére. A pénzintézetek évenként sok ezer koronát juttatnak jótékony-célú intézményeknek. A mi nagy kultúrcéljainkra is áldozhatnak egyszer. Az idegenek busásan visszatérítik az országnak a rájuk költött pénzt.

A pénzgyűjtésnek és propagandának egyik legfőbb eszköze továbbá a *gyűjtőívek es gyűjtőperselyek állandó körözése.*

8. *Pénzváltás* Kurzweil Gáspárné tagtársunk, kinek Érsekújvárott nagytőzsdéje van, üzletébe pénzváltásért jövő egyének kívánságát csak úgy teljesíti, ha a váltott összeg egy bizonyos százalékát a kongresszusi perselybe dobják. Ily módon már nagyobb Összeg gyűlt egybe nála. Üzlettel bíró vidéki tagtársaink ajánlja követendő példa gyanánt.

A kongresszus előkészítésére már csak egy év áll rendelkezésünkre, a szükséges 100.000 koronát csak akkor tudjuk Összehozni, ha az indítványozott pénzszerzési módok keresztülvitelére mindnyájan vállalkozunk!

Ezen felhívást eljuttattuk vidéki tagtársainkhoz, akik már is nagy buzgósággal látnak hozzá az indítványok keresztülvételéhez. *Iff. Elfer Edéné* Balassagyarmat-

Gyűjtésünkhöz június hóban hozzájárult:

<i>Adler Szeréna</i> , Margitta	5.— K
<i>Agoston Péterné</i> , Nagyvárad	10.— „
<i>Apolló mozgószínház előadásának utólagos jövedelme</i>	10.50 „
<i>Bader Istvánné</i> , Pécs	2.— „
<i>Doktor Sándorné</i> , Pécs újabb adomány.	50.— „
<i>ifj. Elfer Edéné</i> , Balassagyarmat: egy mozi előadás jövedelme	61.80 „
<i>Fábryné Gémessy Aranka</i> , Lócse, gyűjtőívén: dr. Rozsnyay Bertalan	20.— „
<i>Felvidéki Feministák Egyesülete</i>	100.— „
<i>dr. Fodor Oszkár</i>	25.— „
<i>Fried Samuné</i>	10.— „
<i>Good-Templarok</i> ülésén, Marosvásárhely, gyűjtés útján befolyt	14.56 „
<i>Glück Frigyesné</i>	5.— „
<i>gróf Haller Györgyné</i> gyűjtőívén: dr. megyeri Megyeri Izidorné 500.—, dr. Márkus Dezső elvesztett fogadás címén 20.—	520.— „
<i>dr. Herzl Manoné</i>	50.— „
<i>Himmler Gyuláné</i> , II. adománya	10.— „
<i>Hajóünnepély</i> jövedelme	1.387.— „
<i>Kármánné H. Márta</i> gyűjtőívén: Krishaber Izabella 20.—, Donáth Lipótné 5.—	25.— „
<i>Kurucz Zsigmondné</i>	10.— „
<i>Kozma Jancsi</i> perselygyűjtése	8.— „
<i>Karácsonyi bolt</i> vidéki árusításából	191.30 „
<i>dr. megyeri Megyeri Izidorné</i> : a 20-iki gazdasági bizottság ülés teamegfizetése címén	50.— „
<i>Nőtisztviselők orsz. egyesülete</i> : perselygyűjtés	8.21 „
<i>Pál Ilonka</i> perselygyűjtése	1.18 „
<i>Schwimmer Berla</i> perselygyűjtése	5.04 „
<i>Schwimmer Franciska</i> gyűjtőívén: Székely Miksa 10.—, Dénes Miksa 2.—, Krausz Erzsike 5.—, Nemes Margit 60.—, Halápiné 5.—, Herzog Dóra 5.—	87.— „
<i>Schwarz Vilmosné</i>	25.— „
<i>Sirius sz. k. páholy</i> , Fiume	50.— „
<i>Sorsjáték számlára</i>	7.— „
<i>Steinberger Gizella</i> , Tiszaujlak, gyűjtőívén: Csics Imréné Nagyszöllős 10.—, Steinberger Arminné 5.—, dr. Kóródiné 20.—, Tiszaujlaki gazdasági bank r.-t. 25.—, Bartók Mihályné 2.—, Zsürger Zsigmondné 5.—, Zsürger Lajosné 5.—, Wollitzer 2.—, dr. Reich 5.—, Zsürger Lajos 5.—, Tiszaujlaki takarékpénztár r.-t. 15.—, dr. Grosz Morné 5.—	104.— „
<i>ifj. Sternberg Sándorné</i> , Nagykaroly	5.— „
<i>Tandjakért befolyt</i>	120.— „
<i>Turcsányi Imréné</i> , Szeged	20.— „

ról már be is számolt egy mozielőadás jövedelméről. *Halász Józsefné, Citrom Irén és Citrom Vilma* Marosvásárhelyről, *Berger Henrikné* Besztercebányáról, *Imreh Mihályné* Balázsfalváról, *Erényi Gézáné* Pozsonyból már is jelentkeztek az indítványoknak részben, vagy teljes egészében való keresztülvitelére. Fővárosi tagtársaink nyaralás közben is megvalósíthatnak egyet-mást az indítványokból. Kérjük mindazokat, akik nyaralásukat ily módon felhasználják a kongresszusi munka előbbrevitelére, értesítsék szándékukról, esetleg más terveikről az irodát.

Június havi munkánk. Június 9-én tekintette meg a kalauzoló bizottság tizenöt tagból álló csoportja a kispesti állami munkástelepet (Wekerle-telep) a felügyelőség szíves kalauzolása mellett. Az ott szerzett tapasztalatokról a kalauzoló bizottság elnöke, *Mellemé Miskolczy Eugénia* fog az ősz elején beszámolni.

Június 15-iki hajóünnepélyünkéről a napilapok részletesen beszámoltak már. Reánk csak annak konstataciója járul, hogy dacára a zuhogó esőnek, amely más alkalommal lehetetlenné tette volna hasonló ünnepély sikerét, gazdasági bizottságunk fáradozása folytán, mégis szép anyagi sikerrel végződött. A siker létrejötténél kétségtelenül nagy szerepe volt annak a vegyes énekkarnak, amelynek résztvevői a Magyar Nők Karegyesülete és a Budapesti Karének Egyesület tagjaiból rekrutálódtak. Hála köszönetet kell mondanunk e helyütt is nemcsak az énekkar tagjainak, hanem *Lichtenberg Emil* karnagy úrnak, ki lekötőelőző szíveséggel végezte a betanítást, nemkülönben *Hackl V. Lajos* karnagy úrnak, ki az ünnepélyen a dirigálást vállalta. A rendezőség *Opler Elza* és *Dimfeld Janka* tagtársak vezetése mellett ugyancsak kivette részét a munkából, melyet megkésztetett az a körülmény, hogy a kedvezőtlen időjárás ellensúlyozására, fokozott erővel kellett a közönség szórakoztatásáról gondoskodni. A buffet, mely a jövedelem tekintélyes részét képezte, *Szirmay Oszkárné* vezetése mellett külön hölgybizottság látta el, amely késő éjszakáig lankadatlan buzgalommal felelt meg vállalt feladatának. *Bán Dezsőné* közbenjárására *Gerley Lajos*, a Központi tejcsarnok igazgatója, továbbá a *Gessler-cég* termékeikkel gazdagították buffetket. Úgy e két vállalatnak, valamint a *Kristályvíz r.-tr* nak is, mely *Székelly Mihályné* közbenjárására itallal látta el buffetnket, külön e helyütt is köszönetet mondunk. *Szirmay Oszkárné* csoportjában *Behr Hilda*, *Jemnitz Albrechtiné* és *Jemnitz Jolán*, *Dr. Grossmann Arturné*, *Schwimmer Franciska*, *Lamberger Margit*, *Winternitz Kitty* és mások segítettek, míg a jól sikerült trefás sorsjáték körül *Békássy Flóra*, *Büchler Edith* és *Irén*, *Kozma Jancsi*, *Glücklich Olga*, *Kohlbach Ella*, *Lóránt Lenke* és *Lax Ilonka* szereztek érdemeket.

Június 20-án *Dr. megyeri Megyeri Izidorné lakásán* tartotta ülést *gróf Haller Györgyné* elnöke alatt a gazdasági bizottság. Dacára annak, hogy június, általános részvétlenség miatt, absolute nem alkalmas ülések megtartására, a gazdasági bizottság ezen ülésén az ellenkezőjét tapasztalhattuk. Osztatlan érdeklődés, ötletesség és munkakészség jellemezte a hangulatot, ami örvendetes biztatója a sikeres munkának *Pogány Paula* főtitkár előterjesztette a költségvetést, ennek beható tárgyalása után a nyári és őszi rendezések keresztülvitelének módoszataira tértek át. A felvetett indítványokat vita követte, melyben *gróf Haller Györgyné*, *Bán Dezsőné*, *dr. megyeri Megyeriné*, *Radnay Árpádné*, *Gerley Lajosné*, *Ungar Dezsőné*, *Zipetnowszky Károlyné*, *dr. Megyeri Izidor*, *Biehn Jánosné*, *Istvánffy Gyuláné* és mások vettek részt. A bizottság határozata szerint ősz elején felszólító levelet küldünk a tagokhoz, hogy a kongresszus hivatalos lapjára: *A Nő és a Társadalom-ra* fizessenek elő, állandó tájékoztatásuk érdekében. A késő esti órákig tartott ülés végén *gróf Haller Györgyné* megköszönte megyeri Megyerinének és férjének szíves vendégszeretét, melylyel a bizottságot fogadta és felkérve a tagokat a bizottsági határozatok és indítványok lehetőség szerinti keresztülvitelére és támogatására, az ülést bezárta.

A bizottság örömmel vette tudomásul, hogy *Cicely Dean Corbett* elfogadva meghívásunkat, július folyamán Magyarországra jön, hogy propagandisztikus előadásaival minél több hívet szerezzen a kongresszusnak.

Meg Jiell emlékeznünk még arról a nagyszabású előadó-ülésről, melyet május 30-án tartott *Szirmay Oszkárné* elnöke alatt a tolmácsoló bizottság. »Adatok Budapest történetéhez» volt napirenden. »Budapest történeti vázlatát» *dr. Bálint Aranka* német nyelven, »Budapest szobrai» *Jemnitz Jolán* francia nyelven, »Budapest nyilvános könyvtárait» *Lamberger Józsefné* angol nyelven és »Budapest kórházait» *Irsay Arturné* angol nyelven ismertette. *Kurucz Zsigmondné* előadását az előrehaladott időre való tekintettel, el kellett halasztani.

A tolmácsoló bizottság elhatározta, hogy az előadások értékes anyagát kinyomatja a kalauzoló és tolmácsoló bizottság tagjai részére áttanulmányozás céljából.

Zipernowszky Károlyné esperanto kurzusát kitűnő eredménnyel fejezték be, őszszel a résztvevők gyakorló kurzuson folytatják majd esperanto-tanulmányaikat.

Júliusi munkaterv.

Kármánné H. Márta megkezdte a Svábhegyen (Horn nyaraló, Tücsök-villa, minden kedd délután 5-7-ig) német és francia seminariumát. Olvasmányok: *Bebel*, *Frau u. der Sozialismus*; franciául: *Maupassant*, *Boul de Suif*, később *Finot*, *Prejugé et Probleme des Sexes*. Jelentkezéseket elfogad a kongresszusi iroda.

Július 21-én parkünnepély a kongresszus javára *Trncsénteplicen*. A parkünnepély keretében előadást tart *gróf Teleki Sándorné* és *Cicely Dean Corbett*.

Július végén, illetve augusztus elején (a pontos időt napilapok útján fogjuk közölni): *Cicely Dean Corbett* előadása *Ujtárafüreden* és *Tátralomnicon*. A trncsénteplici parkünnepély és tátrai előadások között időben *dr. megyeri Megyeri Izidorné* kenyérmezei birtokán látja vendégül *Miss Corbettet*; e látogatás ideje alatt *Miss Corbett* és *Bédy-Schwimmer Rózsa* kongresszusi propaganda előadást tartanak erre az alkalomra meghívott közönségnek.

Júliusi munkatervünk kiegészítését várjuk mindazoktól, kik vidéken és fürdőhelyeken tartózkodásuk alatt is a kongresszus munkáját előbbre akarják vinni!

Buzdításul közölhetjük, hogy a társadalom szellemi eliteje, mindenütt és minden alkalommal rokonszenvvel és lelkesedéssel fogadja eszméinket és csatlakozik munkánkhoz. E napokban érkezett hozzánk *Abrányi Emilnek* levele, melyet egy ünnepi költemény megírására hozzá intézett kérésünkre írt. A levelet teljes egészében közöljük és bízunk abban, hogy minden munkatársunk örövendve veszi tudomásul. *Abrányi Emil* levele ügyvezető társelnökönkhez:

Nagyságos Asszonyom! Nagyrabecsült kollegám, gróf Teleki Sándorné volt szíves eljuttatni hozzám rendkívül kedves és megtisztelő felhívásukat. Ó méltóságával már tudattam és most Önökkel is tudatom, hogy a verset meg fogom írni, nem udvariasságból, hanem azzal az erős meggyőződéssel, amit az igazság diktál és az igazságért való lelkesedés tesz nemes szárnyalásúvá. Nem volnék az a modern költő, nem volnék az a bátor és minden jogos haladásért elszántan harcoló ember, aki vagyok, ha közönyösen fordulnék el egy világraszóló mozgalom diadalraméltó programjától és továbbra is passzív nézője, büntársa maradnék annak a durva önzésnek, barbár egyoldalúságnak, amely a művelt női szív és intelligencia páratlan energiáját ki akarja zárni a jövőendő emberiség sorsát eldöntő politikai jogok gyakorló teréről.

Tájékoztásul egyelőre csak ennyit. Mentségemül pedig hadd említsem azt, hogy válaszom azért késett, mert több héten át külföldön utazgattam. Most – szeptember közepéig – valószínűen állapodóan villámban maradok. Szentendre, 1912. június 25. Öszinte tisztelettel üdvözli igaz híve *Abrányi Emil*.

Öggyvezetőség:
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
TELEFON: 142-40.
Postatakarékpénz-
tári cheque-
számia: 24625. sz.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETÉNEK, VALAMINT FELVIDÉKI ÉS NAGYVÁRADI FÍÓKEGYESÜLETEINEK HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Gyakorlati Tanácsadó
V. ker., Mária Valéria-
utca 12. II. em.
Hivatalos órák: kedden
és pénteken 6-8-ig.
Magántanítónők elhe-
lyezése ugyanekkor.

A szerkesztésért felelős: Glücklich Vilma. – Tagsági díj tetszés szerint; legalább évi 10 korona.

Az egyesületi év II. felének kezdetén vagyunk; valamennyi tagtársunktól elvárjuk, hogy tagsági díját – ha ezt eddig elmulasztotta – sürgősen beküldje, mert csak biztos gazdasági alapon folytathatjuk eredményesen felelősségteljes szociális munkánkat.

Öszinte köszönettel adózunk azoknak a tagtársaknak, akik tekintettel a kongresszusi esztendő fokozott nehézségeire, tagsági díjukat önként fölemelték.

A politikai propaganda költségeinek fedezéséhez újabban hozzájárultak:

Nagykárolyi polgári olvasóköri (egy előadásért)	100.- K
Dr. Engel Zsigmond	6.- „
Szirmay Oszkár	23.- „
A „Világ” szerkesztősége útján	11.32
Eddigi gyűjtésünk	8702.64

Összesen . . . 8842.96 K

Irodánk hivatalos óráit a nyár folyamán a Gyakorlati Tanácsadó rendes óráira: *kedden és pénteken d. u. 6-8 órára* szorítjuk. Sürgős és fontos ügyekben a *kongresszusi irodát* vezető tagtársaink: *Schwimmer Rózsa* és *Pogány Paula* készséggel adnak felvilágosítást. (VII. István-út 67., telefon 117-58)

Júliusi munkaterv.

1-én, hétfőn d. u. 6 órakor a Pesti Lloyd-társulat dísztermében

országos tanítónőgyűlés,

amelyet az egyetemes tanítónőgyűlésre való tekintettel kellett 1 nappal elhalasztanunk.

A politikai propaganda terén munkánk a politikai helyzethez alkalmazkodik; mihelyt az országban ismét komoly küzdelem folyik a férfiak u. n. általános választójogáért, amelyet a most folyó párt harcokban valamennyi küzdő fél elárult: azonnal újból felvesszük a nagy nyilvánosság előtt is küzdelmünket az igazi általános választójogért. A kényszerű szünetet használjuk fel *eszménk terjesztésére*, az azokat elhomályosító *félreértések, tévedések és rágalomok leküzdésére*. Minden tagtársunk tekintse magát egyesületünk bizalmi emberének, aki mindenütt és minden körben mozgalmunk érdekeinek képviselője, küzdelmünk sikerének előkészítője. *A választójogi reform benyújtását megint egyszer őszre igéri a kormány*; minket ez kötelez: úgy dolgozzunk, hogy a nők kizárásával *jogküterjesztés ne történhessék!*

Jövő évi június 15-20-ig Budapesten tartjuk meg a *Nők Választójogi Világszövetségének VII kongresszusát*. Gondoljunk erre mindig és mindenütt! Mind a magyar, mind a külföldi közönség körében *keltségünk érdeklődést*, toborozunk vendégeket erre a kongresszusra, amely *évtizedeken át nem ismétlődő alkalom* ügyünk előbbrevitelére!

Akik tagtársaink közül *nyári címüket* közlik velünk, azokat *érintjük* a politikai és kongresszusi munka jelentősebb mozzanatairól.

Svájcban nyaraló tagtársainkat figyelmeztetjük 2 nagyon érdekes, mozgalmunkat közelről érdeklő eseményre: egyik a *genfi békekongresszus*, amelyen *Zipetnovszky Karolyné* tagtársunk képviseli egyesületünket, a másik a *Törvényes munkásvédelem nemzetközi egyesületének konferenciája*, amely ezúttal a *gyermekmunka*

kérdésével foglalkozik (Zürichben szeptember 10-12-ig). Mindkét alkalommal *értékes tanulságokat* meríthetnek tagtársaink az ott folyó tárgyalásokból és *terjeszthetik a nő politikai befolyásának hatására vonatkozó tudásukat*. Szakirodalmat egyesületünk szívesen ajánl és kölcsönöz.

Júniusi krónika.

Nagygyűlésünk – amelyet a Nőtisztviselők Országos Egyesületével közösen rendeztünk – örvendetes eredménnyel járt: a családi pótlékra vonatkozó törvényjavaslat 20. pontját, amely a férjes nőalkalmazottakat fosztotta volna meg lakásbérök felétől, törölte a pénzügyi bizottság. Nagy eredmény ez, különösen ma, amikor a szolgalelkűség üli diadalát és a leghajmeresztőbb törvényjavaslatokat módosítás nélkül fogadja el a „parlament.” A módosítás indítványozásáért sürgönyben üdvözlöttük a pénzügyi bizottság előadóját, *Hegedüs Lóránt* országgyűlési képviselőt. Nagygyűlésünk lefolyásáról részletesebb tudósítást lapunk más helyén találunk tagtársaink.

Hajóünnepélyünk a kétségbeejtő időjárás ellenére bebizonyította, hogy mind egyesületünk, mind a rendezés munkájának oroszlánrészét végző kongresszusi előkészítő bizottság milyen biztosan számíthat a közönség érdeklődésére. Zsúfolt hajónkon a zuhogó záporban is kedélyes derűség, tréfás jókedv uralkodott. Csupán az énekkar önfeláldozó tagjait sújtotta nagyobb mértékben a kedvezőtlen időjárás; u. i. megrendelt hajónk, az *Iris*, szerencsétlenségünkre 8 nappal előbb összeütközött az Aldumán és a *Gizella*, amelyet helyette bocsátottak rendelkezésünkre, megfelelő szalonnal nincs fölszerelve; a fedélzeten pedig a rossz idő miatt a művészek elhelyezése a lehető legkedvezőtlenebb volt. Ennyi nehézség között nyújtott nagy művészi élvezetért e helyen is köszönetet mondunk a Magyar Nők Karének-egyesületének és a Budapesti Férfikar-egyesületnek. A hajóünnepély tiszta jövedelmének fele a kongresszusi bizottsággal történt megállapodás folytán egyesületünk javára szolgált.

Nagyvárad. A nagyváradai feministák egyesülete június 26-án délután a nagyváradai városháza közgyűlési termében Rechten Bauer Zsófia elnöklethez a gyűlést tartott, amelyen Rigó Szeréna tanítónő nagyhatású beszédben mutatott rá, hogy a tanítónők nem lehetnek megelégedve a tervezett fizetésrendezéssel; főleg abban látnak sérelmet, hogy a fizetésrendezésben lényeges különbséget tesznek a tanítók és tanítónők fizetése között. Ez ellen a tanítónők tiltakoznak és felhívja hallgatóságát, hogy a Budapesten, július 1-én tartandó országos tiltakozó gyűlésen a tanítónők tömegesen jelenjenek meg. Elhatározták, hogy Nagyvárad törvényhatóságát felkérlik, hogy ez a tanítónők érdekében írjon fel a képviselőházhoz és kérje a tanítók és tanítónők fizetésének egyöntetű megállapítását.

Külön meghívókat és értesítéseket nem küldünk.

**A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
ÉS ARADI, NAGYVÁRADI, SZOMBATHELYI,
TEMESVÁRI FÍÓKEGYESÜLETEINEK
HIVATALOS ÉRTESETÉSEI.**

Postatak, 17764.
—
TELEFON 80—75.
—
Egye ületi helyiség;
VI., Andrássy-út 88.

A szerkesztésért felelős; Gergely Janka.

Az egyesületek tagjai díjtalanul kapják a lapot. — Évi tagdíj rendes tagoknak 12 K, kültagoknak 6 K.

Lakásváltozások bejelentése fontos.

Felkérjük tagtársainkat, hogy az iskolákból kikerülő leányok között agítálganak az alapos szakképzés érdekében. Hívják fel a leendő kollegák figyelmét egyesületünkre, mely a legnagyobb készséggel adja meg az érdeklődőknek a tisztviselői pályára vonatkozólag kért összes felvilágosításokat. *Ovjunk mindenkit a zugiskoláktól!*

Összejövetelek július havában.

3-án, 10-én, 17-én, 24-én és 31-én sétahajózasok. A Petőfi-téri állomásról 8 órakor induló hajóval (csatlakozás a lipótvárosi kikötőben, Arany János-utcánál 8 óra 22 perckor) Újpestre s onnan ugyanazzal a hajóval vissza hajózunk. Menettérti jegy ára 44 fillér.

Kirándulások:

7-én, vasárnap Farkasvölgy – Weiner-telep – Széchenyi-hegy – Sváb hegy. Találkozás 8 órakor reggel az egyesületben. Ebédet mindenki magával hoz.

14-én, vasárnap együttes kirándulás a Magyar Turista-Egyesülettel. Utirány: Hűvösvölgy – Hárshegy-Julianna-major – Nagykovácsi – Nagyszénás – Solymár. Találkozás a hűvösvölgyi végállomáson pontosan reggel 7 órakor. Gyaloglás 6 óra.

Üdülőtélep. Üdülő tagtársaink számára sikerült ez évben dr. Schöntag orvos úr ifjúsági üdülőtélepen Svéd-léren (Szepesmegye) helyeket fentartatnunk. Ezek a helyek azonban csak akkor állanak rendelkezésünkre, ha a tagtársakat 14 nappal odautazásuk előtt avisáljuk. Kérjük ennél fogva, hogy érdeklődő tagtársaink mielőbb jegyzetessék elő magukat és állapítsák meg pontosan az időt, melyet a telepen kívánnak tölteni. A jelentkezéssel egyidejűleg 5 K bányapénz fizetendő, melyet a jelentkező csak akkor veszít el, ha a számára fentartott helyet nem veszi igénybe. A telepen napi 4 koronáért kapunk lakást és teljes, kitűnő ellátást (5-szöri étkezés).

Különböző fürdőhelyek is nyújtanak tagtársainknak kedvezményeket. Az iroda készséggel ad erre nézve felvilágosítást

Incasso. Figyelmeztetjük tagtársainkat, hogy pénzbeszédője az egyesületnek nincs, ne várja tehát senki, hogy tagdíját lakásán incassáljuk. Szívesen küldünk befizetési lapokat tagdíjfizetés céljaira, de legszívesebben látjuk, ha tagtársaink személyesen fizetik le minden hónap elején a tagsági díjat. Nagy pontosságot kérünk ezen a téren.

Családi pótlék. A Feministák Egyesülete és egyesületünk közösen léptek akcióba azzal a súlyos sérelemmel szemben, mely az állam nőalkalmazottait a családi pótlékra vonatkozó törvényjavaslat egyes pontjaiban fenyegette. Az eredményes mozgalomról lapunk szemle-rovata számol be. E helyen csak arra kérjük tagtársainkat, hogy egyesületünk külső tevékenységét is kísérik figyelemmel és az ilyen értékes eredményeket használják fel az agitáció céljaira.

Mutassanak rá ezekre az eredményekre is, ha nehezen szervezhető kartársak nem akarják elismerni az egyesülés értékét.

Választójogi bizottságunk május 28-án alakult meg a tagtársak élénk érdeklődése mellett. A bizottság körvonala azokat a határokat, amelyekben belül alapszabályaink értelmében segítségére lehet a nők vá-

lasztójogáért folyó agitációnak és felszólította tagjait, hogy szabad idejükben legyenek segítségére munkájukkal a jövő évi nőkongresszus irodájának *Ezt a felszólítást ez úton is tagtársaink figyelmébe ajánljuk.* Önkéntes munkát vállaló tagtársak legyenek szívesek a kongresszusi irodában (VII., István-út 67.) jelentkezni.

Foglalkozott még a bizottság egy nyári mulatság vagy ünnepély rendezésének a tervével is. Ebben a kérdésben választmányunknak július elején tartandó ülése lesz hívatva véglegesen dönteni.

Németországi kollegáink szervezkedése. Egyesületünk titkára, *Willhelm Szidónia* alapos tanulmány tárgyává tette a németországi nőtisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szervezkedésének kérdését Utjáról és tapasztalatairól nagyon sok érdekes és megszívlelendő dolgot mondott el a választmány legutóbbi ülésén és azon a tagértekezleten, melyet e célból tartottunk meg egyesületünkben. Rámutatott arra, hogy a németországi egyesületek a tagok köteleességtudása következtében (pontos tagdíjfizetők külföldön valamennyien) abban a helyzetben vannak hogy alapos, rendszeres munkafelosztással alapvető fontosságú eredményeket érjenek el! a kari érdekek védelme terén.

Nagy szerveztségüknek és 32 ezer taglétszámuknak tudható be az a nagy befolyás, amelyet a tisztviselő-nőkre kiható törvények előkészítési munkáját an biztosítottak maguknak.

A birodalmi betegsegélyző- és nyugdíj-törvény megalkotásánál olyan előnyöket biztosítottak minden női kereskedelmi alkalmazottnak, mely szerint kárpótlásul, mert a nőnél a férj nem örökös, a nő gyermeke, akár törvényes, akár nem, mindig örököse az anyának. Ugyszintén felmenő ama hozzátartozói, kiknek eltartásához keresetűvei hozzájárult.

Gyönyörű eredményt értek el a német kartársnők a kötelező tanoncoktatás törvényénél is, ahol sikerült kimondatniok, hogy a kereskedelmi leánvtanonc is köteles betöltött 18 életévéig a hatósági továbbképző iskolát látogatni és hogy ez a továbbképzés szakkiképzés legyen.

Nyugdíjügy.

A német birodalomban 1913. év elején lép életbe az új birodalmi nyugdíjtörvény, amely minden kereskedelmi alkalmazottnak nyugdíjat biztosít. Mi még nem tartunk ott, nagy út lesz az, míg eljutunk erre a fokra. Addig is használjuk fel azt a kedvező alkalmat, melyet a Magántisztviselők Országos Nyugdíj egyesülete nyújt és kössünk idejekorán nyugdíjbiztosítást Pótolhatlan mulasztást követ el, aki folyton halasztja a nyugdíjügy-letbe való belépést, mert minden esztendő elmúltával nagyobbak a járulékok, amelyek a fiatal korban kötött járadékbi biztosításoknál egészen alacsonyok. Még azok is helyesen cselekszenek, ha beiratkoznak a nyugdíj egyetbe, akik olyan alkalmazásban vannak, ahol megvan a nyugdíjbiztosítás a vállalat kebelében, mert egyrészt ez a nyugdíj alacsony szokott lenni, pótlásáról gondoskodni igen célszerű, másrészt pedig elveszti az a tisztviselő, aki kilép a vállalat kötelékéből. A Magántisztviselők Országos Nyugdíj egyesülete, amelyet maguk a tisztviselők alapítottak, nem veszi figyelembe sem az állás-, sem a pályaváltoztatást, minden körülmények között főmarad a belépett tag követelése, ha rendszeren fizeti járulékait.